

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6116 ST. CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND, OHIO 44103
Vol. LXVII Sausis - January 28, 1982 Nr. 4

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

PRIE POLITIKOS GRIUVĖSIŲ

Reagano administracijos pirmi metai

Vytautas Meškauskas

Užsienio politikos stebėtojo akyse Reagano rinkiminis šūkis sumažinti federalinės valdžios galią kėlė nerimą. Tiesa, tas šūkis buvo sujungtas su pasiryžimu sustiprinti karinę galią, bet tai mažai padeda, jei atsiminsime, kad galimybės ją panaudoti ne didėja, bet mažėja. Juk ir silpnesnė pusė, pralaimėdama karą, gali padaryti stipresniajai tiek nuostolių, kad kartais karą lai mėti praeina noras. Deja, 'karšto karo' nepatogumas dar neatima reikalo kovoti visomis kitomis priemonėmis. O tam reikalinga ne privatinės ūkinės iniciatyvos laisvė, bet atvirkščiai - koncentruota vieninga politika visose gyvenimo šakose.

Praėjus metams tie visi teoretiški būkštavimai pasitvirtino. Lenkijos krizė, nors nebuvo netikėta, administraciją užtiko visai jai nepasiruošusią. Juk net pirmose dienose po karo stovio ten įvedimo, administracijos sluoksniuose buvo reiškiamas pasitenkinimas, kad sovietai tam nepanaudojo savo kariuomenės! Ir net vėliau - apsižiūrėjus kad blogai - buvo griebtasi šiokių tokių sankcijų, kurios daugiau kenkia valdomiems, negu valdančioms. Maža to. Kartu buvo užsiminta apie Reagano-Brežnevo viršūnių konferenciją, o derybos dėl atominio apsiginklavimo sumažinimo ar apribojimo eina toliau. Lygiai kaip nebuvo atsisakyta dalyvauti vasario 9 d. vėl susirenkančioje Madrido konferencijoje, nors anksčiau buvo kalba apie 'linkage'-sąryšį tarp visų tų dalykų.

Galimas daiktas, kad JAV susidariusioje padėtyje kitaip elgtis ir negalėjo. Pradžioje Reagano administracija norėjo pirmenybę atiduoti ūkinio gyvenimo sutvarkymui, infliacijos ir mokesčių sumažinimui. Kol kas tom visom priemonėm nesukėlus entuziazmo ūkiškuose sluoksniuose, visas dėmesys ir toliau skiriamas tam reikalui. Nelaimei, likusis pasaulis dėl to nesustojo ir nelaukia, kol JAV susitvarkys.

'Perimdama valdžią kiekviena administracija' - rašo N.Y. Times prof. Henry A. Kissinger - 'yra pasiryžusi pakeisti visą pasaulį, tačiau anksčiau ar vėliau - ji laiminga, jei anksčiau - ji yra priversta pakeisti savo prielaidas ir procedūrą.'

Kiekvienai administracijai paprastai yra duodamas tam tikras 'malonės periodas' su-

sitvarkyti ir pradėti reikalingą politiką. Kissingerio nuomone, Reagano administracijai tas 'malonės periodas' pasibaigė gruodžio 13 d., paskelbus Lenkijoje karo stovį. Jis, Kissingeris, palaikęs Reagano kandidatūrą, tačiau dabar atėjęs jam, kaip draugui, laikas išpėti.

Ivykiai Lenkijoje yra iššūkis Vakarų-Rytų santykiams. Ne tik dėl to, kad jie sulaužo Helsinkio susitarimą, kuris - Kissingerio nuomone - pakeitė Jaltos sutarimą. Pripažįstant sovietams teisę dabotis, kad iš kaimynų negrėstų karinis pavojus, negalima sutikti su jų noru apsitverti barjeru vasalų valstybių, kurioms yra primateamas jų nenorimas režimas. Galima skaitytis su sovietų strateginiu susirūpinimu, bet reikia atmesti Maskvos aiškinimą, kad ji turinti teisę intervencijai. Negalima sutikti su principu, kad kas komunistų - tas jiems ir lieka amžinai, o derėtis galima tik dėl to, kas jiems dar nepriklauso.

Kissingeris tikisi, kad naujam prezidentūros Saugumo Patarėjui W. Clark pasiseks suderinti įvairias nuomones administracijoje, kurios kaip ir platesnėje visuomenėje blaškose tarp -

a. naujo izoliacionizmo ir Atlantizmo;
(Nukelta į 2 psl.)

Vytauto Didžiojo universiteto rūmai Kaune.

VIVAT ACADEMIA!

VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETUI

60 METŲ

ALGIRDAS BUDRECKIS

Prieš šešiasdešimt metų, vasario 16 d., Kaune, būsimą universiteto salėje, dalyvaujant tuometiniam Lietuvos Respublikos prezidentui Aleksandrui Stulginskiui, ministrui pirmininkui Ernestui Galvanauskui ir švietimo ministrui prof. Petriui Juodakiui buvo atidarytas Lietuvos universitetas.

1842 m. rugpiučio mėn. perkėlus iš Vilniaus į Pet-

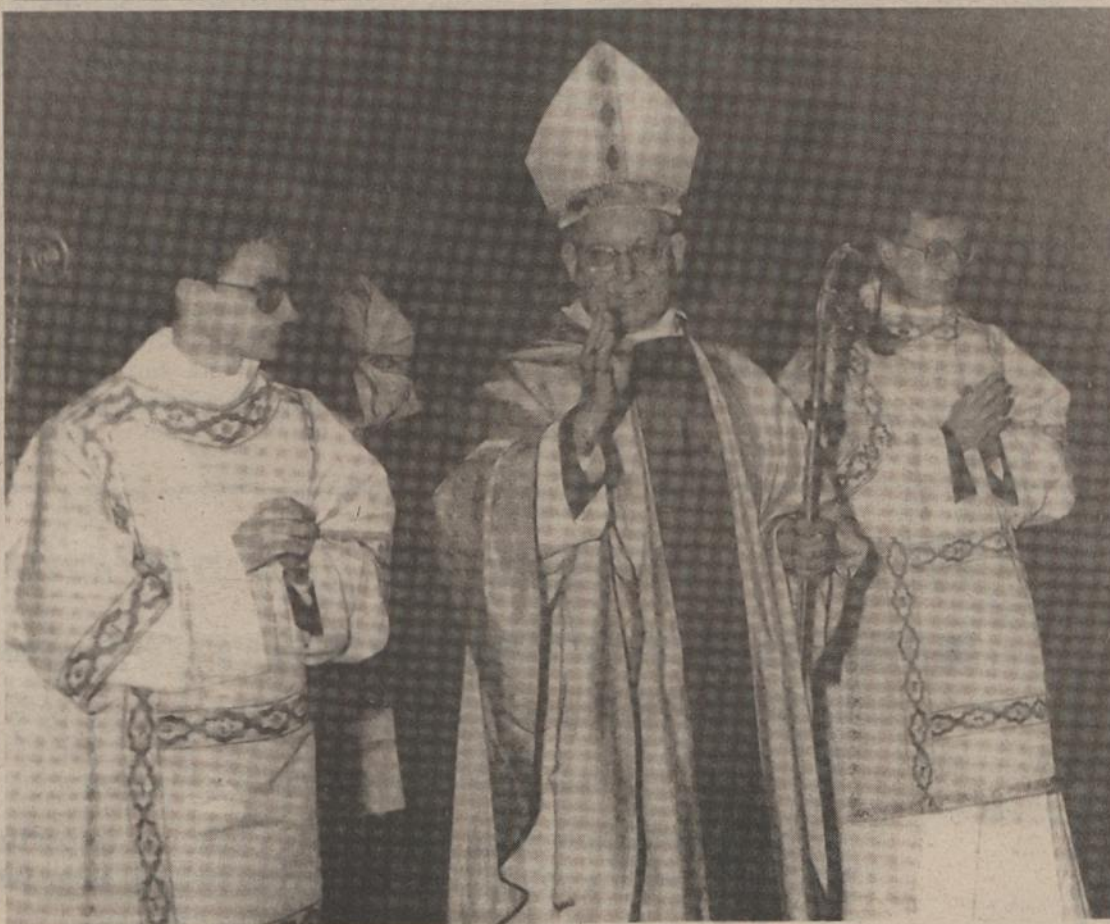
rapilį dvasinę akademiją ir uždarius mediciną, iki Lietuvos valstybės atstatymo Lietuvoje nebuvo nei universiteto, nei aukštosios mokyklos. Užtat 1918 m. gruodžio 5 d. Lietuvos Valstybės Taryba išleido įstatymą atgaivinti 1832 m. uždarytą Vilniaus universitetą (žr. Laikinosios Vyriausybės žinios Nr. 1). Antpuolių akivaizdoje, Lietuvos vyriausybė laiki-

nai įsikūrusi Kaune ir kovodama dėl Lietuvos laisvės, neskubėjo steigti universiteto. Iš pradžių dar tikėtasi atgauti iš lenkų Vilnių, o paskui Lietuvos universiteto statuto svarstymai užsidelsė Lietuvos Steigiamajame Seime.

Nuo Vilniaus lenkų okupacijos atskirtame Kaune, nesulaukus Universiteto, buvo Aukštųjų Mokslo Kursų Draugijos įkurta privatinė mokykla, pavadinta Lietuvos Aukštaisiais Kursais atsidarė 1920 sausio 27 d. ir veikė du metus. Kursuose susiorganizavo 6 skyriai su šiais vedėjais: humanitarinis — Edv. Volteris, juridinis — A. Janulaitis, matematikos-fizikos Z. Žemaitis, gamtos — T. Ivanauskas, medicinos — M. Nasvytis (vėliau P. Avižonis), ir technikos — J. Šimoliūnas.

Aukštuosius kursus suorganizavo Zigmas Žemaitis (1920-1921), o po jo Jonas Vabalas-Gudaitis. Pirmais metais juos lankė 520 klausytojų, vėliau 480. Paskaitas skaitė 48 lektoriai. Kursų darbas ėjo nepaprastai sunkiomis sąlygomis, be tinkamų patalpų. Paskaitos įvyko Seimo rūmuose, Gamtos tyrimo stotyje. Aukštieji kursai buvo Lietuvos Universiteto pirmtakas: Kursai paruošė pirmuosius Universitetui klausytojus ir

(Nukelta į 4 psl.)

Naujai išventintas arkivyskupas Jonas Bulaitis, suteikia pirmą kartą vyskupišką paliminimą jo konsekracijos proga š. m. sausio 6 d. Ark. J. Bulaitis yra paskirtas popiežiaus nuncijum trijuose Centro Afrikos kraštuose.

SAVAITINĖ POLITIKOS *Apžvalga*

Reaganas žada sovietus daugiau spausti.- Ko galima tikėtis Lenkijoje?- Kaip Jeruzelskis apgavo lenkų vyskupus.

Prezidentas Reaganas sausio 19 d. spaudos konferencijoje pareiškė, kad 'mes amžinai nelauksime iki ten (Lenkijoje) pagerės situacija' ir griebsis naujų sankcijų, nors jau dabar vykdomos turėjusios įtakos - bet nesą abejonės, kad padėtis ten blogėjanti. Nepaisant kai kurių karinės vyriausybės žingsnių, 'žmonės ir toliau laikomi suimti. Nėra jokios komunikacijos su Solidarumu ar tarp vyriausybės ir žmonių, veikia karo teisė'. Prezidentas taip pat pareiškė, kad popiežius Jonas Paulius II pritarė tam, 'ką mes iki šiol padarėme'.

Sausio 19 d. Paryžiuje pradėjo posėdžiauti NATO ir Japonijos specialus Eksporto Kontrolės Komitetas, sudarantis sąrašą tokių strateginių gėrybių, kurias dalyvaujantieji toje organizacijoje kraštai pasižada neeksportuoti į Sovietiją ar jos bloką. Tas komitetas buvo sudarytas 1949 metais. Jame dalyvauja ir Prancūzija, nors susilaiko nuo karinio bendravimo su NATO. Washingtonas siūlo griežtai laikytis nutarimo neparduoti sovietams tokios technologijos, kuri gali būti panaudota ir kariniams tikslams, o taip pat nestatyti sovietams tokios rūšies įmonių ar apmokėti sovietų personalą. Be to, kiekvienas sandėris virš 100 milijonų dolerių turėtų būti automatiškai apsvartytas komiteto. Trečias pasiūlymas reikalauja nepadaryti jokių išimčių, kas iki šiol pasitaikydavo. Amerikiečių pasiūlymas daugiausiai pritarimo rado britų delegacijoje. Prancūzų delegacija, socialistams perėmus vyriausybę, užėmė daug mažiau draugišką poziciją sovietų atžvilgiu negu buvusi Giscard, o vokiečiai laikosi labai atsargiai.

Aplamai imant, Vakarų eksportai į Rytų bloką savo viršūnę pasiekė 1974-46 metais, o po to pradėjo kristi. Mat, pra-

Vakarų Eksporto į Rytų Europą kreivės EEC — Europos ūkinės Bendruomenės eksportas kartu sukausi apie 4% viso jos eksporto. Tuo tarpu Vakarų Vokietijos apie 6-7%.

sidėjusi kapitalistinio pasaulio recesija labai sumažino pareikalavimą menkesnės kokybės Rytų bloko gaminiais, o kartu ir tie kraštai sumažino savo importą iš Vakarų, nes neturėjo kuo jį apmokėti.

Ko galima tikėtis Lenkijoje? Pesimistai tikisi ten susilaukti ką nors panašaus į Vengriją. Ten bolševikai į valdžią pastatė tūlą Kadara, kuris pradžioje atrodė esąs tikras stalinistas, tačiau ilgainiui tiek liberalizavo savo režimą, kad bent ūkiškai vengrai, palyginti su kitais pavergtais kraštais, verčiasi visai neblogai. Tokį išpuolį stengiasi sudaryti ir Lenkijos valdovai. Generolo Jaruzelskio, kaip ministerio pirminko, pavaduotojai Rakowski ir Ozdowski užsienio diplomatomams ir žurnalistams aiškina, kad karo stovis neilgai užsitęs ir po to lenkai galės pasidžiaugti didesne laisve. Tokios kalbos, tačiau nelabai derinasi su veiksmais. Darbininkai yra verčiami pasirašyti 'lojalumo pažadus', kuriais išpareigoja klausyti karinės vyriausybės. Nepasirašantieji pavaromi iš tarnybų. Kartu tikrinamas visų aukštesnių pareigūnų patikimumas. Kadangi karo stovis niekam neleidžia būti be darbo, kiekvienas Lenkijos gyventojas tarp 18 ir 45 m. amžiaus gali būti priverstas dirbti tai, ko nori karinė vyriausybė.

Per paskutines penkias savaites ėjo tik du laikraščiai - Trybuna Ludu, kompartijos

organas ir Zolnierz Wolnosci bei keletas lokalinių leidinių. Medijos bosas Olszowski tikrina žurnalistų sąrašus.

Ūkinių įmonių vedėjams duota didesnė nepriklausomybė. Jie galėsia nustatyti savo gaminiams kainas, kai pasibaigs karo stovis. Įmonių didesnės nepriklausomybės reikalavo ir Solidarumas, tikėdamasis sau teisės kontroliuoti įmonių vadovybę. Toji, atrodo, gaus didesnę atsakomybę, bet tik ne prieš uniiją, o valdžią.

Lenkų kompartija, kuri vadinasi Jungtinė darbininkų partija, prieš karo stovio paskelbimą buvo taip susikompromitavusi, kad buvo laukiama naujos, kitu vardu, valdžios įsteigimo. Kokia partija bus ateityje, jie tikrai nesirengia dalintis valdžia su unijomis.

Ne tik Reaganas, bet ir Vatikanas karo stovio pradžioje tikėjosi kokio nors kompromiso Lenkijoje. Gruodžio 18 d. popiežius Jonas Paulius II pasiuntė Jaruzalskiui asmeninį laišką, kuriame pareiškė vilties, kad lenkų kraujas nebus liejamas, kad karo stovis greitai bus nuimtas ir kad greitai prasidės taikingas dialogas kaip praversti reikalingas reformas. Atsakymas atėjo beveik po mėnesio. Sausio 9 d. Jaruzalskis rašė, kad karo stovis bus trumpalaikis ir kad nebus grįžta prie situacijos, buvusios prieš 1980 m. rugpiūčio mėn., kada prasidėjo Solidarumo sąjūdis, ir kad Solida-

■ Iš kitos pusės

LAISVOSIOS LIETUVOS gruodžio 10 d. Nr. yra paskelbtas reportažas apie Chicago spaudos darbuotojų pobūvį. Ten Mykolas Drunga patiekęs įdomų 'analizuojantį žvilgsnį' apie mūsų spaudą:

"Anot prelegento spaudos sėkmingas leidimas pareinąs nuo ekonominio paklausos ir pasiūlos dėsnio. Paklausa tolygio mažėjanči, nes senesniam ir vidurinei išmirštanti, jaunesnioji karta... nustos domėtis... Laikraščiams sustiprėti galės padėti profesionališka pasiūla... Didieji laikraščiai būtinai turėtų turėti redaktorių, žurnalistų profesionalą. Jų algoms mokėti turės būti sudarytas 100.000 dolerių fondas..."

Jei M. Drungos pranešimas tiksliai atpasakotas, atrodo, kad jis nepastebėjo pačio didžiausio mūsų spaudos trūkumo — reporterių stokos. Jei rečiau einą leidiniai yra mūsų pažiūrų į einamuosius įvykius reiškėjai, sunkiau suprasti kaip be reporterių išsiverčia dienraščiai. Juk ir dabar mūsų gyvenimas yra pilnas įvairiausių įvykių ir nuotykių, tačiau juos pergyvenantieji neturi kaip pasidalinti savo išpūdžiais, jei patys nesigriebia plunksnos. Toks profesionaliai neįtikėtinas reiškinys paaiškintinas tuo, kad mūsų spauda gimė ne kaip informacijų rinkimo ir paskelbimo institucija, bet daugiau kaip kurios nors grupės propaganda, nutylinti apie save nemalonią teisybę. Užtat mus ir dabar reikia daug laikraščių, nors ideologinis barjeras smarkiai nudilo. Pavyzdžiui, DRAUGO opepos kritikas savo paskatinimą pagalvoti apie solistų paskvietimą iš Lietuvos iškėlė ne ten, bet VIENYBĖJE. Kitas nuolatinis bendradarbis DRAUGO paskelbė vedamąjį apie rusų biznusus, tačiau įdomias žinias iš vokiečių šaltinių apie vieno vyskupo veiklą nukreipė į AKIRACIUS. Kaip matome, net vieno žmogaus mintims reikia bent poros laikraščių.

Iš tikro, mūsų spauda iki šiol nebuvo tvarkoma profesionaliai. Ir žurnalizmas pas mus yra ne profesija, bet PAŠAUKIMAS. Rašo tik tie, kurie kitaip negali. Bet čia, žinoma, yra ir viena bloga pusė. Jau šv. Raštas minėjo, kad yra daug pašauktųjų, bet mažai išrinktųjų. Vn

rumui bus leista ateityje veikti Bet kaip ir kada - generolas taip ir neparašė.

Lenkijos pirmui arkivyskupui Jozef Glemp karo stovio paskelbimo išvakarėse buvo pranešta, kad 'kompartijos užsispyrėliai' planavo sukilimą gruodžio 15 dieną, t.y. dviem dienom anksčiau už numatytas didesės Solidarumo demonstracijas. Kad kraštas išvengtų pilietinio karo ir sovietų intervencijos, generolas Jaruzelskis nutaręs veikti. Arkivyskupas tam patikėjęs. Tik vėliau, pasižiūrėjęs, jis pakeitęs savo laikyseną. Gruodžio 28 d. pamoksle arkivyskupas jau perėjo į ofenzyvą, pasmerkdamas 'lojalumo pasižadėjimo' reikalavimą. Sausio 6 d. arkivyskupas pasisakė prieš angliakasių nužudymą ir suimtųjų (oficialiai - internuotų) laikymą kalėjimuose ir koncentracijos stovyklose. Gruodžio 10 d. pats popiežius pasmerkė Lenkijoje įvestą karo stovį, kaip paneigimą elementariųjų žmonių ir tautos teisių. Kaip pra-

neša londoniškis The Economist, arkivyskupas Glemp prieš gruodžio 13 d. galvojęs, kad Solidarumas statas per dideliu reikalavimus. Tokia episkopato laikysena papiktinusi Krokuvos intelektualus, kurie savo kardinolui Macharskiui pasiuntė laišką, primindami Šv. Stanislovo pavyzdį, pasirinkusio mirtį, o ne paklusnumą karaliui.

Paskutinėmis žiniomis, visas Lenkijos episkopatas vieningai pritarė primo Glemp nusistatymui.

MACHINIST-EXPERIMENTAL
Well established, rapidly expanding metal manufacturing firm in Rockland County requires machinist familiar with all tool room equipment & able to work with engineering sketches for proto typing, small metal stampings, & assemblies. Ability to fabricate small bending fixtures & temporary dies most helpful. Day shift (7:30 am-4 pm). Liberal benefits program paid for by company, 13 paid holidays.

GRANT HARDWARE COMPANY,
A DIVISION OF GRANT INDUSTRIES, INC.
HIGH ST. WEST NYACK, N. Y. 914-358-4400.
An equal opportunity employer. (2-5)

PRIE POLITIKOS GRIUVĖSIŲ...

(Atkelta iš 1 psl.)

b. tarp tų, kurie konflikta su sovietais laiko neišvengiamu ir tų, kurie mano, kad varžybos su sovietais yra neišskiriama nuolatinė mūsų politikos dalis, tikintį sovietų sistemos susilpnėjimą, bet to nelaukiant greitai;

c. tarp tų, kurie laiko prekybą, technologiją, finansavimą privatinė sfera - ir tų, kurie ekonominius ryšius, ypač su komunistiniu pasauliu, laiko nepaprastai svarbia visos mūsų užsienio politikos dalimi.

Jei Lenkijos krizė privės prie vieningų pažiūrų administracijoje, Amerikai ji bus išėjusi į naudą. Kitaip - administracijai ne tik atiteks gėda, bet ir kaltė, kad ji privedusi prie nelemto posūkio Vakarų-Rytų santykiuose.

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKAS

Cia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS

PUBLICATION NUMBER (USPS—157580)

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year \$17.00. Single copy 35 cents.

Prenumerata metams \$17.00, pusei metų \$9.00 • Atskiuro numerio kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turini ir kalbą redakcija neatsako.

SPAUDOS VETERANUI

ALEKSANDRUI MERKELIUI

75 METAI

Savo laiku, o tai buvo taip neseniai, plačiai ir brandžiai reiškėsi Aleksandras Merkelis šiomis dienomis baigė garbinus savo amžiaus 75-rius metus. Pagal pasirošimą, atsidėjimą ir veržlumą jis neabejotinai būtų dar ne vienu kapitaliniu veikalu papildęs savo išskirtinai pamėgtą praeities dokumentaciją, jeigu jo - prieš penkiolika metų - nebūtų ištikęs dalinis paralyžius. Po nelemto smūgio, fiziškai jis pamažu atsigavo ir, žmonos rūpestingai globojamas, ramiai, vengdamas viešumos, pamažu stiprėja. Tačiau, jo paties žodžiais tariant, su ištikusia liga jo kūrybinė biografija esanti pasibaigusi. Šiandien tenka pasiguosti tik tuo, kad jis gali nors pasyviai sekti savo branginamą lietuvišką gyvenimą ir džiaugtis jo šviesesniaisiais poreikiais, kartu užpelnytai jausdamas, kad jis laiku suspėjo atlikti ir palikti tai, ko šiandien nei jis pats, nei bet kas kitas nebegalėtų ir nebesugebėtų padaryti.

Gimęs 1907 m. sausio 11 d. nepriklausomoje Lietuvoje, Gruzdžių valsč., Mikaičių kaime, baigęs Zagarės vid. mokyklą ir Šiaulių gimnaziją, aštuoniolikmetis jaunuolis Aleksandras ėmė Kauno universitete studijuoti rusų ir lietuvių literatūrą bei pedagogiką. Jis, dar nespėjęs studijų baigti, išėjo mokytojauti - metus Kauno Aušros berniukų gimnazijoje ir dvejus Šiaulių mokytojų seminarijoje.

Grižęs Kaunan, jis išgijo universiteto baigimo diplomą, atliko karinę prievolę ir vėlesniais laikais visu pajėgumu įsitraukė į spaudos darbą. Metai po metų perėjo visą eilę su tuo surištų pareigų. Jis buvo Pažangos spaudos bendrovės sekretorium, kartu ir Jaunaliučių vadovu bei Eltos informacijos redaktoriumi, Respublikos prez. A. Smetonos asmens sekretoriumi, Lietuvos Aido vyr. redaktoriumi. Čia pažymėtina, kad jo redaktoriumo metu Lietuvos Aidas buvo pradėtas leisti net tris kartus per dieną - nei ligi tol, nei po to nebuvusi naujenybė mūsų spaudos praktikoje.

Laimingai išsislapstęs pirmojoje rusų okupacijoje, vokiečių laikais dirbo Ateities dienraščio kultūrinio skyriaus redaktoriumi ir Studijų biuro dokumentacijoje. 1944 m. pasi-

traukęs į Vokietiją, Aleksandras Merkelis gyveno Hanau lietuvių stovykloje ir daug padėjo tuomet stovykliniame gyvenime leidžiamai lietuvių periodinei spaudai, pats redaguodamas informacinius biuletenius, nuolat rašinėdamas mūsų keliui ir kitiems laikraščiams, osvarbiausia - atgaivindamas Lietuvių žurnalistų sąjungą ir keleris metus jai sėkmingai pirmininkaudamas. 1949 m. atvykęs į JAV, kuri laiko dirbo Vienybės laikraščio redakcijoje, vėliau, iki išėdamos pensijon, pragyvenimą pelnėsi fiziniu darbu New Yorko priemiesty Great Neck.

Visus, kurie Aleksandrą Merkeli arčiau pažino ar su juo intymiau bendravo, stebina šiais laikais taip labai retai sutinkamas jo paprastumas ir kuklumas. Didžiąją savo gyvenimo dalį praleidęs visuomeninio, politinio ir kultūrinio sūkurio viršūnėje, savo prisiminimuose jis būtų galėjęs pasakyti daug ką, kas būtų įdomu eiliniam skaitytojui ir naudinga kaip medžiaga istorikui - bet tam jis niekada nė nesiryzo.

Rašinėti spaudai pradėjęs nuo 1924 metų, jis bendradarbiavo arti penkiasdešimt įvairių laikraščių bei žurnalų, paskelbdamas per 3,000 straipsnių. Pasirašydavo pavarde arba slapyvardžiais: A. Mikaitis, A. Dangerutis, A. Daugėliškis, A. Vaidotas ir kt. Jūs visus surinkti neįmanoma, o surinkus ir išleidus susidarytų keletas storų tojų, bet jis tuo viešai nesididžiuoja.

Didelė jo kūrybos dalis išleista atskirais leidiniais. Jūs suminėjo Lietuvių enciklopediją XVIII tome. Betgi Didžiausias nuopelnas mūsų raštijai yra ir bus jo kruopščiai paruoštos monografijos apie mūsų iškiluosius asmenis: kan. J. Tumas-Vaižgantas, Antanas Smetona (abi išspausdintos), dr. Vincas Kudirka, Vydūnas - abi rankraščiuose, laukia leidėjo. Savo paruoštomis monografijomis, galima tvirtinti, jis sukūrė tos rūšies leidinių standartą. Gausūs šaltiniai, aiškūs planas, kriptolinis objektyvumas, smulkmeniškasis epochos atkūrimas, lengvu stiliumi dėstymas -- tai pagrindiniai merkeliški monografijų bruožai, retai kieno pasiekiami vėliau paruošiose monografijose ar pra-

JAV ekonominė padėtis

JONAS KAZLAUSKAS

Ekonominė padėtis, kurią prezidentas R. Reaganas paveldėjo 1980 metais buvo bloga ir prašėsi rimtos pagalbos ir naujų metodų. Prezidentas J. Carteris bandė gerinti blogėjančią situaciją, jis net septynių kartų kreipė ir keitė kryptį ir būdus laike keturių metų, tačiau progresą jam nepavyko pasiekti.

Infliacija, labai aukšti procentai, valdžios išlaidos ir federalinis biudžeto deficitas mažėjantis produktumas ir kukli gaminio kokybė yra faktoriai, kurie rimtai grasino JAV ūkiui ir reikalavo naujų metodų ir veiksmo.

Šios ekonominės bėdos išrinko R. Reaganą Amerikos prezidentu, nes jis pasiūlė tautai planą, kaip išspręsti krašto ūkines ligas.

1980 metų rinkimai yra didelis ir svarbus posūkis ekonominėje gyvenime. 1932 m. D. Rooseveltas pradėjo ir suorganizavo federalinės valdžios aparatą, kuris tiko ir padėjo išspręsti tuometines problemas (didžiosios ūkinės krizės).

R. Reagano planas yra skirtingas, jis mažina federalinės — centrinės valdžios rolę, leisdamas privačiam sektoriui daugiau galios ir veiklos ūkiniuose reikaluose; sumažinimas mokesčių yra geriausias pavyzdys.

Laikė vienerių metų dabartinę administraciją pasiekė didelių rezultatų įstatymų pravedime. Respublikonų senatas ir demokratų atstovų rūmai sudarė kongresą kuris pravedė tokius federalinės valdžios išlaidų ir mokesčių pakeitimus, kurių dar nematė JAV istorija. Daugiau naujų įstatymų dar ateitis atneš.

Realiam gyvenime šios ūkinės reformos sutiko daug kietesnį pasipriešinimą, negu jų pravedime.

Laikas dar gana trumpas, bet jau matosi, kad buvo tikėtasi per greit ir per daug atsiekti.

Galima sutikti su prezidento žodžiais: "Aš turiu pilną pasitikėjimą dabartine programa ir ji yra tinkama dabartinėms problemoms spręsti", bet reikėtų pridėti, kad pareikalaus daugiau laiko, tam tikro laipsnio modifikacijos ir rezultatai bus

eities prisiminimuose.

Tenka nepaprastai apgailėti tauti, kad likimas Aleksandrui Merkeliui lėmė per anksti savo kūrybinę biografiją baigti. Didžiai dėkingi už tai, kad jis mums ir būsimosioms kartoms savo talento švytėjime amžiams išliekančio paliko, šiandien tegalime tik linkėti jam ramaus ir malonaus, ilgai nusitęsiančio amžiaus saulėlydžio, o gausiems jo gerbėjams dažnai ir ilgai prisiminti mūsų raštijos veteraną.

mažiau optimistiškai, negu tikėtasi.

Ką vienerių metų laikotarpis parodė?

1. Aukšti procentai už paskolas dominavo visus metus.

2. Sumažintų mokesčių efektas buvo daug silpnėjęs dėl investavimo, investavimą stabdė aukšta paskolų kaina.

3. Investavimas pradeda augti, kai ekonomija gerėja, nes bendrovės yra atsargios dėl ateities, investicijos, daugumoje, eina viena linkme su ūkiu.

4. Federalinės valdžios deficitas laikė procentus aukščiau lygyje. Galvojimas, kad valdžios išlaidos bus galima taip lengvai sumažinti kaip mokesčiai nepasitvirtino, deficitas yra daug didesnis, negu buvo tikėtasi.

5. Ekonomija įžengė į ūkinę krizę su 9.5 milijono bedarbių.

Ką atneš antrieji arba 1982 metai?

Infliacija, kuri praeityje gana stipriai klestėjo ir pa-

siekė 13% lygį, jau mažėja ir 7% 8% aukštis yra reali galimybė.

Namų statyba, vargstanti daugiau kaip du metai, atrodo, jau pasiekė savo žymiausią lygį. Kainos pasiekė aukščiausią lygį praeitų metų rugpjūčio mėnesyje, o sausio mėnesio viduryje 1982 metų, jų kainos yra jau žemesnės, negu buvo prieš metus (vidurkis naujo namo buvo \$90,100.00, dabar \$88,700.00). Dominuojanti pirkėjo rinka ir galimi žemesni procentai už paskolas žada pozityvesnius davinius. Chicago P & LE Insurance bendrovė teigia, kad 12% paskolos statybą pagyvintų 37.5%. Pareikalavimas prie 12% pakiltų, kainos pašoktų taip pat, bet didelis bedarbių skaičius yra stabdys. Prileidžiant, kad metų vidurkis bus 14.5% už namų paskolas, jų statyba bus ketvirčiu milijono vienetų didesnė, negu 1981 m.

Bedarbių skaičius yra 8.9%, kuris turi tendenci-

(Nukelta į 4 psl.)

Šis bei tas

Skirpstas

Ryžtamės dar savas parapijas gaivinti. Geriau pavėlavus, negu niekada. Tačiau nevengtina savų klaidų suprasti, ne vien kalčių kitur dairytis. Pokario gausūs ateiviai anuomet išsyk įžvelgė pavojus ir bandė spirtis, deja, nepavyko. Tik atminkim, už ką prie bažnyčios buvo apmuštas doras katalikas Stasys Barzdukas! (panašus atvejis Kanadoj su inž. A. K.).

• Vienas pavyzdžių. Didelė parapija gausioj lietuvių apylinkėj. Par. mokykloj iš karto savi vardai keičiami tarptautiniais (retas tėvų atgynė, kad Algis nevirstų Antanu, Vytautas Viktoru ir t.t.). Mokytojos, regis ne pačios, o pagal įtaigą iš aukščiau, vaikam teigė, jog — "jums lietuvių kalbos neberekės, šičia geriau patiks — į tą skurdų kraštą negrįšite". Girdi, lietuviai buvo blogi, tai Dievas kaip pelnytą bausmę užleido bolševikus. Pagoniški jūsų vardai negarbingi, ypač Birutė, nes išėjo iš vaidilučių ir turėjo šeimą.

• Svarbusis smūgis buvo — pamaldos, katekizmas, sakramentai: ryšiui su Dievu lietuvių kalba nebetiko. Sekmadienį griežtai privalomos mokiniams 9 val. angliškos pamaldos, kai visa šeima eina 11 val. į sumą su lietuviškų pamokslu ir giesmėmis. Taip vaiko dvasinis brendimas buvo atplėstas nuo savo tautos. Net ir nureliginama, kad ryšiui su Dievu nebetinka tėvų maldos ir giesmės, gimtoji kalba (dabar P. Žičkus stebisi, kad angliškose pamaldose prisigrūdą net jaunimo, o mūsų — pus-tuščia).

• Pamaldom ir sakramentais atskiriant vaiką nuo tėvų šeimos buvo suardytas dvasinis jaunuolio brendimas, nes yra dės-nis: tvirta ir tikinti šeima ta, kuri visa draugė meldžiasi. O čia motina vedasi vaiką bažnyčion, bet atgailą atliks ir melsis jau skirtingom kalbom, nes lietuviškai savoj parapijoj sakramentam ruošiasi tik angliškai. Beje, kai kur šis tas ginču atkovota, bet pasitikėjimas sužlugdytas, jei eilinis katalikas turi priminti dvasiškui, jog pagal šv. Dvasios malonę santykis su Dievu kaip tik prideramas savąja, ne svetima kalba. Arba kitas pavyzdys: mokslo pabaiga, pamaldos su pamokslu bažnyčioj, čia ir tėvai, mokytojai, kunigai, o klebonas baigusiem kiekvienam asmeniškai įteikia diplomus su linkėjimais, bet visoj iškilmėj — nė žodžio lietuviškai, nors mokinių didesnė pusė lietuvių kilmės. Ir vaikam įsidiigia jausmas, kad lietuviybė tinka tik namie su "atsilikusiais" tėvais, o garbingoj viešumoj tos kalbos gėdykis. Jaunoj širdy sava tautybė jau prislopinta. Netvirta ir religija, nes jai įsisavinti teko atsiskirti nuo vienybės su tėvais, nuo gimtosios kalbos, nuo lig tol įprastos lietuviškos religinės praktikos.

• Tad ar dar kam nuostabu, kad mes išeivijoj staigiai praradom viduriniąją kartą? Jeigu ji dar ir kalba lietuviškai (čia kalama apie bendrąją daugumą, o ne retas išimtis), tai jau yra kamuojuama keisto klausimo: kodėl aš turiu būti lietuvis? Iš tikrųjų, kam jam dar reikėtų lietuviškos parapijos — o ši karta dabar sudaro mūsų visuomenės branduolį — jei lietuviška parapija nuo mažens ji planingai įpratino į religines praktikas svetima kalba? Taip buvo papiauta šaka, ant kurios laikėmės. Ir vien atvirai įsigilinę į šios problemos šaknis tepajęgtume atsispirfti slydimui žemyn. Vien gerų norų ir dailių žodžių nėra gana.

Vytauto D. Universitetui 60 metų...

(Atkelta iš 1 psl.)
padėjo pagrindą Universiteto įstaigoms.

Švietimo Ministerija paruošė universiteto statuto projektą jau 1921 m. pavasarį; tų metų rudenį Ministrų Kabinetas įnešė jį į Steigiamąjį Seimą, bet dėl ginčų statuto svarstymas nusitęsė. Rimčiausias ginčas ėjo dėl teologijos fakulteto, kuriam buvo priešingi socialdemokratai ir liaudininkai. O krikščionys demokratai norėjo įvesti klerikų priežiūrą į socialinių mokslų fakultetą.

Nelaukdamas statuto priėmimo seime, bet žiūrėdamas į universiteto klausimo pribrendimą ir jo reikalingumą, Ministrų kabinetas 1922 m. vasario 13 d. nutarė atidaryti universitetą 1922 m. vasario 16 d., remdamasis Vilniaus universiteto 1913 m. gruodžio 5 d. statutu. Valstybės prezidentas Aleksandras Stulginskis paskyrė naujo Universiteto rektorium prof. Joną Šimkų. Tuo būdu bent simboliškai naujojo Lietuvos Universiteto pradžia buvo susieta su senuoju Vilniaus universitetu. Dekanais buvo paskirti: prel. J. Mačiulis-Maironis (teologijos fakulteto), A. Volde-maras (socialinių mokslų), Z. Žemaitis (matematikos-gamtos), P. Avižonis (medicinos) ir P. Jodelė (technikos). Kiekvienam fakultetui buvo paskirti "branduoliai" iš 5-7 asmenų.

Iškilmingas Lietuvos Universiteto atidarymas įvyko 1922 m. vasario 16 d. Aukštųjų Kursų salėje, dalyvavo Valstybės prezidentas, ministras pirmininkas, švietimo ministras ir kiti valdžios atstovai. Susirinko salėje gausinga rinktinė publika ir jaunuomenė.

JAV EKONOMINĖ PADĖTIS...

(Atkelta iš 3 psl.)

jos dar padidėti ir įeiti į istoriją, kaip vienas iš aukščiausių, pradės mažėti pavasaryje, tačiau progresas bus lėtas. Didelis nedarbas, didelis negatyvus ekonominis faktorius, kuris yra sunku toleruoti nežiūrint tų nuomonių, kurios teigia, kad tai yra kaina, kuria reikia mokėti už praeities klaidas.

Bedarbis kenčia finansiskai jis neturi sau pajamų, neduoda valstybei pajamų ir rinkimų metu pavojingas esamai administracijai. Sprendimas nėra ir nebus lengvas, nes yra komplikotas ir kartu būtinas, nes nuo jo priklausys rudenio rinkimai, namų statyba, vartotojų pirkimų ir automobilių gamyba.

(Bus daugiau)

Jau kitą dieną prasidėjo Universitete darbas: nuo 1922 m. kovo 1 d. priimami studentai ir kovo 6 d. oficialiai pradedamas pirmasis mokslo semestras; paskaitos prasidėjo antroje kovo mėn. pusėje, nors kai kurie darbai ėjo be pertraukos dar iš Aukštųjų Kursų. 1922 m. pavasario semestre buvo 481 studentas o rudens semestre jau 1168 studentai.

Universitetui teko kurtis rusų apleistame garnizono mieste, Kaune. Aukštojo mokslo įstaiga stigo gerų patalpų, gausios mokomojo personalo, ir mokslo priemonių. Universitetas užėmė vienus iš naujaujų patalpų, statytus specialiai mokyklai 1913-14 metais. Pradedamas mokslo darbas Universitetas turėjo 53 asmenis vyresnio mokomojo personalo ir 14 jaunesniojo. Vyresnįjį personalą sudarė profesoriai ir docentai, jaunesnįjį lektoriai, asistentai ir laborantai. Universiteto vyriausiąjį organą sudarė Dekanų Taryba su rektorium priešakyje; svarbesniems reikalams buvo šaukiami visos profesūros, kaip Universiteto Tarybos, posėdžiai. Fakultetų pasiūlytus mokslo personalo kandidatus rinko Universiteto Taryba. Per posėdžius kovo 12, 13 ir 14 d. Tarybos buvo išrinkti: A. Maliauskis, A. Alekna, Pr. Dovydaitis, P. Kuraitis, St. Šalkauskis, prof. K. Regelis, L. Vailionis, J. Gravrogas, prof. M. Songaila, S. Dirmantas, prof. M. Biržiška ir prof. J. Gerulis (kuris nesutiko atvykti Lietuvon). Kovo 14 d. Universiteto Taryba išrinko Universiteto garbės nariais ir profesoriais Joną Jablonskį ir Joną Basanavičių.

1922 m. balandžio 12 d. buvo paskelbtas Steigiamojo Seimo priimtas Lietuvos Universiteto statutas, kuris žymiai pakeitė jo struktūrą. Vietoje Teologijos fakulteto naujame statute yra Teologijos-filosofijos, vietoje Socialinių mokslų fakulteto yra du nauji: Humanitarinių mokslų ir Teisių fakultetai. Tarp 1925 ir 1936 dar veikė Evangelikų Teologijos fakultetas. Kun. P. Būčys tapo pirmuoju Teologijos-filosofijos fakulteto dekanu, o prof. M. Biržiška Humanitarinių mokslų ir P. Leonas Teisių. Naujame statute pažymėta, kad fakultetui nutarus, gali būti steigiami nauji skyriai ir naujos katedros, bet išvardintos katedros panaikinamos tiksliai įstatymo keliu. Mokomojo personalo rinkimas statuto pavedamas fakultetų taryboms. Vyriausias Universiteto organas — Universiteto Taryba; vykdomąjį organą — Universiteto Senatą — sudaro

visų fakultetų dekanai ir Universiteto Tarybos renkamieji vienieriams metams rektorius, prorektorius ir sekretorius.

Pirmąjį Universiteto Senatą sudarė prof. Z. Žemaitis, prof. M. Biržiška, prof. P. Jodelė, prof. V. Čepinskis, prof. J. Šimkus, prof. B. Čėsnyš, prof. P. Būčys ir prof. P. Leonas.

Prof. Mykolas Biržiška savo 1927 m. kovo 20 d. pranešime atsimena Universiteto pradžios sunkumus: "Kai kurie jų (dėstytojų) — ne lietuviai, tad jiems leista kurį laiką dėstyti savo dalykai rusų arba vokiečių kalba. Dėstantiems lietuvių kalba teko spręsti garbingas, bet sunkus uždavinys: pirmiesiems pritaikinti ją mokslo reikalams. Pirmieji Universiteto studentai aukštesniuose mokslus dažniausiai buvo ėję rusų mokyklose, rusų kalba; jie dar nebuvo tinkamai pasiruošę lietuviškajam aukštajam mokslui. Be to, daugelis jų — kariai, valdininkai, darbais apkrauti, kiti ilgesnį laiką atitraukti nuo mokslo ir jo atmosferos. Svetimtaučių jaunuomenė pat pradžioje dar nemokėjo lietuvių kalbos ir nepasitikėjo lietuvių universiteto mokslininkais. Daugelis jų — bemaž visi lenkai, gerokas skaičius žydų — ieškojo mokslo ne Lietuvoje; kiti kad ir stojo į Lietuvos Universitetą, pradžioje nesusikalbėjo lietuviškai, kai kas net reikialavo, kad mokslo dalykai būtų aiškinami kuria "prieinamesne" — ne lietuvių kalba. Nenorėdamas virsti nelietuviškąja mokslo įstaiga, Universitetas buvo priverstas net įvesti svetimtaučiams lietuvių kalbos žinių patikrinimus.

"Viskas tenka pradėti nuo nieko: knygynai, laboratorijos, klinikos ir t.t.

Profesorai mokosi mokyti, studentai lietuviškai mokytis. Universiteto administracija mokosi buhalterijos kontrolei daryti, varžytinės rengti. Rektorai gauna kuone pečkurius virsti."

Jis ir išdėstė gana tamais atspalviais anuometinę aplinką: "Nesveika suspaustos, nuo Vilniaus atskirtos visuomenės gyvenimo atmosfera sunkino ir tebesunkina dar Universiteto veikimą. Universiteto įstaigos ir jo darbuotojai ne kartą esti barami įvairių partijų spaudoje, dažnai žmonių, kurie neturi jokio supratimo apie Universiteto darbą ir jo sąlygas, kai kada net valdžios atstovų. Profesūra ne tiek gal dėl nepakankamo jos aprūpinimo, kiek dėl kvalifikuotų žmonių trūkumo nestengia dar savo jėgų vien tik Universitetui paskirti. Daugelis profesorų gauna kartais daugiau darbo, negu Universitetui pavesti valdžiai, įvairioms pašalinėms įstaigoms, kunigų, aukštesniųjų mokyklų mokytojų, gydytojų, inžinierių praktikai."

Nežiūrint visų sunkių veikimo sąlygų, Lietuvos Universitetas augo ir brenė. 1930 m. buvo perkrikštytas Vytauto Didžiojo Universiteto vardu.

Pradžioje Lietuvos Universiteto tvarka buvo tarpinė tarp senos rusiškosios ir vakarietiškosios, perėmusi daugiausia rusiškąją, vėliau palaipsniui artėjusi į vakarietiškąją pavyzdį. Universiteto studijų tikslas buvo ne paruošimas profesijai, kiek bendras mokslinimas. Programos buvo perkrautos bendrais dalykais ir tuo pačiu specialybės dalykų mažiau buvo paisoma.

Lietuvos/Vytauto Didžiojo Universiteto redaktorais buvo: Jonas Šimkus, 1922-1923, Vincas Čepinskis, 1923-24 ir 1929-33, Pranciškus Būčys, 1924-25, Pet-

ras Avižonis, 1925-26, Mykolas Biržiška, 1926-27, Mykolas Roemeris, 1927-40, kolas Roemeris, 1927-28 ir 1933-39 Pranas Jodelė, 1928-1929, Stasys Šalkauskis, 1939-40, Antanas Purėnas, 1940-41, ir Julijonas Gravrogas, 1941-44.

Ivertinant Lietuvos Universiteto pradžią, tenka su tikti su pedagogo Vaclovo Čižiūno pastaba: "Universiteto pirmoji profesūra atliko didelį ir nelengvą darbą. Jai teko praminti pirmus žingsnius lietuviškajam aukštojo mokslo dėstyti, kai trūko lietuvių kalba specialios literatūros ir mokslinės terminijos organizuoti mokslo priemones, rūpintis mokomojo personalo prieaugliu, steigti mokymui reikalingas įstaigas".

PATVIRTINTOS LB RINKIMŲ KOMISIJOS

JAV LB-nės Krašto Valdyba, savo posėdyje, sausio 17 Detroite, patvirtino sekančių LB apygardų valdymų pristatytas rinkimų komisijas: Michigano apygardos — pirmininkas Česlovas Staniulis, nariai — Stepas Smalinskas ir Antanas Janušis. Komisijos adresas — Česlovas Staniulis — 1540 Ledbury Dr., Bloomfield Hills, Mi. 48013. Telefonas (313) 852-7684.

Connecticut — pirmininkas Jonas Šaulys, nariai — dr. Juozas Vėbra ir Antanas Leikus. Adresas — 22 Frank St., Branford, Conn. 06405. Telefonas (203) 488-3425.

Ohio apygardos — pirmininkas Antanas Rukšėnas, nariai — Stasys Lazdinis ir Juozas Damušis. Adresas — 5682 French Blvd., Mentor, Ohio 44060. Telefonas (216) 257-4109.

OPPORTUNITY FOR PHYSICAL THERAPIST & ASSISTANT

Lake Worth, Fla. immediate openings within our expanding rehabilitation agency. Variety of patients. Excellent benefits, continuing education & highly competitive salaries commensurate with experience. Fla. licensure or eligibility. Call collect 1-305-586-2525, Mrs. GOODMAN. (1-7)

AMBER TRAVEL SERVICE

GREITAS IR ASMENISKAS PATARNAVIMAS

Tvarkome keliones (pavieniems asmenim ir grupėm) po Ameriką ir į užsienį —

LĖKTUVU - LAIVU - TRAUKINIŲ - AUTOBUSU

Taip pat sutvarkome viešbučių rezervacijas, ir užsakome mašinas nuomavimui.

Dėl informacijų ir rezervacijų, skambinkite ar rašykite:

11745 Southwest Highway
Palos Heights, Illinois 60463

Vida Kriauciūnaitė-Jonušienė
Savininkė

Tel. 312-448-7420
312-785-9393

PRO MĖLYNUS AKINIUS

REDAGUOJA OKULISTŲ KOLEGUA

Idant išliktume istorijai

Didžiausias mūsų tautos kultūrinis nuostolis, kad žiloje senovėje mūsų protėviai nemo-kėjo nei rašyti, nei paišyti, nei fotografuoti. Dėl to istorijoje išliko tikrai karalius Mindaugas, keli didieji kunigaikščiai ir turtingesni bajorai su Cičinsku imtinai. Deja, ir tuos savo kronikose ir paveiksluose įamžino mūsų priešai, nes Kęstutis vaizduojamas su ragais, Vytautas — pasipuošęs savo žmonos Onos sijonu, o Gediminas — su kardu kairiojoje rankoje, tarsi būtų buvęs koks komunistas.

Bet kame yra visi kiti, tokie kaip mes, kurie tada savo veikla kūrė tikrąją Lietuvos istoriją?

Kur dingio tas anų laikų Palangos Juzė, kuris mažajam Mindaugiukui pasiuvo pirmą šlebutę ir pagaminą po medžiū pritvirtinamą lingę?

O tas, kurs Gediminukui iš karnų nupynė pirmas vyžas? O tasai dievdirbis, kurs Vytautukui gražiai išdrožė su arklio galva lazda, ant kurios šis būsimasis didvyris pradėjo mokytis jodinėti?

Kurioje tautos atsiminimų akivaroje nuskendo anie paslaugūs bendruomenininkai — kuris iš ilgų kovų grįžusiam Kęstučiui apkirpdavo barzdą, Jogailai nublizgindavo ožio odos aulius, lakino medžioklinius šunis ir iš medaus virė savo ponams samagoną?

Visų jų neliko istorijoje ne tik vardo, bet net ir virvutės, kuria buvo susijuosę kelnes!

Tad ar negali šitoks mūsų praeitį liesinančių kultūrinių slunkių apsilėidimas ir vėl pasikartoti?

Neabejotina, kad amžių amžiams išliks savo pareigomis išiamžinę mūsų dabartinių kovų vadai dr. K. Bobelis, V. Kamantas, K. Sidlauskas, V. Svilonis ir M. Gudelis, bet mes, kurie juos iškėlėme į valdžią, dėl savigarbos stokos galime išnykti taip, kaip automobilio pervažiuto šeško kvapas ar gaidžio balsas Cape Codo krūmuose.

Dėl to jau dabar turėtume surinkti ir apsaugoti ateičiai visą tai, kas tik liudija mūsų amerikonišką tremtį, nepalaužiamą kovos ryžtą ir laimėjimus.

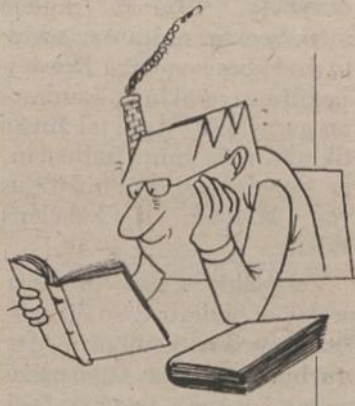
Pirmiausia, privalėtume meniškai įreminti savo rezidencijų, garbės stalų, mylimų šunelių, kačių ir savo marga spalvių šeimų fotografijas.

Būtinai dera sukaupiti visų anoniminių laiškų, slapyvardinių straipsnių, skundų, teismo bylų ir save aukštinančių korespondencijų originalus ar nuorašus, nes ši medžiaga rodo mūsų aktyvumą ir ateityje ji sudarys Išeiviškosios Lietuvos Metriką.

Labai pravartu ilgesnei apsaugai įvirinti į plastiką sudžiovintus laurų vainikus, medalius ir garbės raštus, kuriais patys apsidalinome. Taip pat nereikėtų išmesti į šiukšlyną belaukiant žygio sudėvėtų uniformų ir tuščių butelių, kuriuos politinėje veikloje išgėrėme su iš okup. Lietuvos atsilankiusiais pareigūnais, nes visa tai ateityje bus brangūs mus ženklinantieji muziejiniai eksponatai.

Tik šitaip ir dar kitaip apsirūpinę, mes, Maironio žodžiais, neišnyksime kaip dūmas, vėjo blaškomas nuo barbecuel

PAVOJINGAI PAKILĖS KRAUJO SPAUDIMAS

„... Čia minimas kultūrininkas, karo metu avėjęs ant savo liesų blauzdų mano paskolintas kelnes, tada rašė mums patriotinius straipsnius, verkė į UNR-RA'os rankovę iš prarastos tėvynės ilgesio, daužėsi prie tribūnos kumščiomis apnuogintą savo padaiguotą krūtinę, ragindamas mus rikiuotis į laisvės žygį ir žadėdamas pats pirmas klupsčias eiti ligi Kybartų. O dabar jau 20 metų tyli šnapso prisigėręs į burną ir net Vasario 16 minėjime nesilanko. Klausiamas, kodėl šitaip pasikeitė, aiškinasi, jog turįs aukštą kraujo spaudimą, dėl to negalįs jautresnio ir lakesnio žodžio... O mano nuomone, šito "patrioto" galvą spaudžia ne kraujas, bet Kalifornijoje įsigyti trys "apartmenhauzai" ir dar pelningas biznelis..."

(Iš mums atsiųsto ir "dėl at s argumo" nespausdinto straipsnio).

CITATOS IŠ TARYBINIO "TĖVE MŪSŲ"

(Iš okup. Lietuvos periodinės spaudos kasdieninių šlovinimų)

"Brangus Leonidai Iljičiau Jūs šlovingasis tarybinės liaudies sūnus visada rūpinatės jos ir mūsų gerove..."

"Jums Leonidai Iljičiau, priklauso istorinis nuopelnas..."

"Daugiau kaip pusę amžiaus Jūs, Leonidai Iljičiau, esate Lenino partijos gretose..."

"Brangus Leonidai Iljičiau, visur jūs pasiaukojamai kovojate už didžiuosius idealus..."

"Nuoširdi, visa širdies padiktuota pagarba Jums, Leonidai Iljičiau..."

"Iš visos širdies sveikiname Jus, šlovingasis drauge Leonidai Iljičiau..."

PENSININKO LAIŠKAS IŠ FLORIDOS

Rašau jums, broliai, iš Floridos. Gal kur sušalot, pagriovy? Čia ponios fygų lapais rėdos, šiltai numirštame gyvi, O kol nuo grabo skiria metai Ir rezidencinė tvora — Visi dar esame poetai: Visi svajojam, ko nėra, Ir nepabaigiam kalbos, Vis tos, ko niekad nebebus.

Ir taip kovų stiprybę semiam: Našlė — iš našlio pinigų, Benamiai — lenkdamies trinamiam, Pliki — iš draugo padaigų, O kam neskauda koserės — Iš skačo sklidiną taurės.

Dėl to visi čia esam žymūs: Artistai, dainiai ir vadai, žymus, nors klubo paūžimuos Jau stalą nosimi badai, žymesnis — angelo spalvos, žymiausias — jeigu be galvos.

Deja, visiems trumpėja amžius, Danguj gal būsi negarsus, O noris, giltinei suglamžius, Palikt nors didvyrio ūsus, Kad jie bylotų amžinai, Jog vien tėvynei gyvenai.

Tad viens iš rūpesčio pakvaišo, Kur tautai pelenus padės, Kits rėmuose save nupaišo Aukštai ant Vytauto kėdės, O dzūką paverčia turku Žemai po bobos padurku...

Tik man, nors gundo moters gražios Ir sauja dolerių pilna, Nakčia į širdį gėlos grėžias, Pro sapną grįžta Elena, O lovoj vartomas kančių, Vien tuščią patalą glaudžiu... Ir tegirdžiu papūgą žalią, Kasdien kartojančią kvailai: "Nurimki, nuskustas oželi, Vis vien lyg šernas pražilai, Ir iš jaunatviškos godos — Jokios apčiuopiamos naudos..."

"Tarybinė liaudis, pažangioji pasaulio visuomenė nuoširdžiai dėkinga Jums, Leonidai Iljičiau..."

"Tikriausiai visas mūsų darbas pakibtų ore, jeigu ne Jūs, Leonidai Iljičiau..."

"Jūs esate mūsų kolektyvinis protas, Leonidai Iljičiau..."

"O, Leonidai Iljičiau!..."

Po tokios maldos mums telieka tik tai tirti: "Amen buvusiam sveikam mūsų vargšų tautiečių protui!"

Kenksmingi pavydo padariniai

Viena buvusi garbinga mūsų tautietė, perskaičiusi "Darbininke" dr. J. Kazicko dukters karališkų vestuvių aprašymą, matyt taip užsiliepsnojo neužslopintam pavydu ir garbės troškuliui, kad mums atsiuntė šią nuotrauką, tvirtindama, kad ir jos dukterė Aldutė neprastė, nes štai stovinti su savo sužadėtinu Thailando princu.

Deja, mes išaiškinome, kad šioje mums pakištoje fotografijoje yra apsireikusi visai ne Aldutė, o Thailando princesė Culabhorn. Be to, mūsų bendradarbis atkasė tiesą, kad toji mamos aukštinama Aldutė jau seniai yra Chicagoje išteklėjusi už padoraus ir kuklaus taksisto juoduko bei susilaukusi prieauglio; kurį tėvas žada siųsti į li-tuanistinę mokyklą. Tai kokios dar didesnės garbės reikia ieškoti?

(Nukelta į 6 psl.)

Vienas Mokslo ir Kūrybos simpoziumo dalyvis mums atsiuntė iš Chicagos šią savo nuotrauką ir sveikinimo laiškėlį, kuriame tarp kitko rašo: "Turiu prisipažinti ir pripažinti, kad simpoziume skelbiamos tikslųjų ir netikslųjų mokslininkų mintys buvo tokios kietos ir sunkios, kad jos mano normalią kaimietišką galvą per porą valandų visiškai priplojo prie stalo..."

Pro mėlynus akinius...

(Atkelta iš 5 psl.)

SVEIKATA — BRANGIAUSIAS TURTAS

Pastaruoju laiku esame gavę ir tokių laiškelių liečiantį medicinos klausimus:

"Gerbiame Redaktoriai,

Nuoširdžiai prašyčiau nenumoti ranka ir į mano tra-gišką reikalą, nes į Jus kreipiuosi juodoje neviltyje.

Palyginant dar neseniai aš buvau šmaikštus ir nerū-pestingas vyrukas, kuris neatstumia nuo savęs nei gražesnių moterų, nei tau-relės. Ir taip, kol vieną die-ną nepakenčiamai suskaudo per sprindį žemiau juos-mens. Tada aš skubiai kreipiausi į vieną daktarą, ku-ris ligonius gydo ir per laik-raščius. Jis man patarė griežtai laikytis jo nurody-tos dietos, maitintis tik jo nurodytoje parduotuvėje gaunamu vadinamu "natū-raliu vegetarišku maistu", išsirašyti iš Pietų Ameriko-je gyvenančio jo brolio spe-cialių medicininių bananų, imbiero ir pipirmedžio šak-nų, o taip pat reguliariai ryti šio daktaro papigintai atsiunčiamas įvairių vita-minų tabletes.

Ir štai į ką aš pavirtau per trumpą laiką! Dabar jau net patsai savęs nega-liu atpažinti veidrodyje... Be to, dėl pakitėjusio gy-mio praradau ir gerą vy-riškų rūbų modeliotojo tarnybą.

Sakykite, ar aš negalė-čiau iškelti tam daktarui bylos už taurios asmenybės sunaikinimą? Kiti už to-kias suktybes gauna didžiulius pinigus."

Redakcija: Per vėlai su-sipratai, gerbiamas! Jau būdamas šitokios išvaizdos, jokios šalies jokiam teisme ir jokios bylos niekad nelai-mėsi. Patartume tik ir ki-tuose laikraščiuose įdėti šį savo atvaizdą, parašyti tik-rą vardą, pavardę ir adresą to gydytojo, kuris Tamstą taip nugydė, o pačiam pasi-ieškoti darbo cirke.

Turtingiausias kraštas pasaulyje

Kai Lenkijoje jau nebėra "lenkiškų kilbasų", Afriko-

SOVIETAI IR VOKIEČIAI (4)

Karinis bendradarbiavimas

Iš Rappalo sutarties išplau-kė ir karinis vokiečių-sovietų bendravimas, nors apie jį su-tartyje nieko nesakyta. Jo pra-džia galima laikyti vokiečių žvalgybos v-ko, plk. Walter Nicolai vizitą pas - kalėjime po sukilimo Berlyne laikytą - kominterno vadeivą Karl Ra-deką. Tas įkalbinėjo vokiečių eiti prie bendros akcijos prieš Lenkijos įkūrimą. Lenkija bu-vusi nesutarimo centru tarp teotonų ir slavų jau 9-me am-žiuje.

Nicolai buvo susirūpinęs dalies Silezijos atitekimu Len-kijai. Jis apie pasikalbėjimą su Radeku pranešė užs. reika-lų ministerijos Rytų D-to di-rektoriui von Maltzan ir taikos delegacijos į Versalį kariniam patarėjui generolui Hans von Seckt. Tie abu pareigūnai bu-vo panašios nuomonės kaip ge-ležinis kancleris Bismarckas, kad Rusija ir Vokietija turi kaip nors sutarti.

Po kelių mėnesių von Seckt-as buvo paskirtas Vokietijos kariuomenės vadu. Jis buvo pasiryžęs sukurti galimai stip-resnę karinę pajėgą, nes be jos Vokietija suskiltų į atskiras ko-munistines ir monarchines valstybes. Bet Versalio su-tartis leido turėti tik 103,000 karių, jų tarpe 4,000 karininkų. Tokiose sąlygose von Seckt-as siekė to, kad leista kariuo-menė būtų tik branduolys di-desnei armijai. Tų 103,000 karių tarpe buvo 44,000 pus-karininkų, kurių kiekvienas galėjo eiti karininko pareigas. Reikėjo pasirūpinti ir naujais ginklais, juos ir naują taktiką išbandyti. Ar tai negalima bū-tų padaryti Rusijoje?

Von Secktas lengviau atsi-kvėpė prasidėjus lenkų-bolše-vikų karui. Jau prieš jį von Secktas buvo susitikęs su sovie-tų Raudonojo Kryžiaus igalio-tiniu, mūsų pereitame Nr. mi

je nepriklausomi juodukai valgo skruzdėlių sriubą, o Lietuvos valdžia stengiasi net iš liaudies kaulų išsunk-ti samagoną, — Amerika vis tiek lieka pats turtingiausias ir dosniausias pa-saulyje kraštas. Štai "U. S. News" mums pateikia to-kius pasigėrėjimo vertus duomenis:

JAV-se kiekvieneriais me-tais leidžiama piliečiams nusukti nuo valdžios apie 60 bilijonų dolerių mokes-čių.

Social Security kasmet išsiuntinėja 8500 jau seniai po žalia velėna besiilsinčių pensininkų 20 mil. dolerių pensijos.

1600 turtingų asmenų vien Memphis ir Nashville rajonuose, apsimetę var-gšais, gauna per metus 500,-000 dol. paramos už niekad nepagimdytus vaikus.

Gydytojai, vaistininkai ir sveiki ligoniai iš valdžios ki-šenės išsiima dar 76 bili-jonus dolerių.

Tad kur jūs rasite kitą tokią šalį?

nėtu, Viktoru Koopu. Po pra-laimėjimo lenkams Leninas įsi-tikino, kad raudonąją armiją reikia skubiausiai reorganizuoti. Per Koppą jis pasiteiravo, ar vokiečiai jam nepadėtų. Von Secktas tam reikalui savo štabe suorganizavo "Sonder-gruppe R", pulk. Nickolai va-dovybėje. 1921 m. rugsėjo mėn. Secktas susitarė su sovie-tų prekybos komisaru Krasinu bendrauti ginklų ir šaudme-nų gamyboje. Apie tai žinojo tik užs. reik. min. Rathenau, jo departamento direktorius von Maltzan ir kancleris Wirth.

Vokiečiai isteigė privačią prekybos bendrovę, su 75 mil. Reichsmarkų kapitalu. Jos svarbiausias tikslas buvo pasta-tydinti Junkerio aviacijos fab-riko skyrių netoli Maskvos, kuris per metus pagamintų 600 metalinių lėktuvų. Be to, kartu susitarta gaminti nuo-dingas dujas Tritiske, netoli Gamaros ir artilerijos sviedi-nius Tuloje, Petrapilyje ir Pe-trokrepostė.

Vokiečių karininkai prakti-kavosi Rusijos poligonuose, o tarp 1925 ir 1933 metų per vo-kiečių kursų ir karines akade-mijas perėjo visas Raudonosios armijos vadovybė - apie 150 aukštų karininkų. Jų tarpe buvo Tuchačevskis, būsimoji raudonieji maršalai - Zukovas ir Rokosovskis.

Nepaisant viso to vėliau iš-sivysčiusio bendravimo, vokie-čių ambasadorius Maskvai ku-nigaikštis von Brockdorff-Ran-tzau, atvykęs ten 1922 m. lap-kričio 2 d., nesulaukė jokio ofi-cialaus priėmimo, kas jį labai papiktino, bet kartu ir įspėjo, kaip sunku bus su bolševikais bendrauti.

Pareigūnas su kuriuo jis tu-rėjo artimiausiai bendrauti, užs. reikalų komisaras Cičerinas, buvo kilęs iš caro diplo-mato šeimos. Nepaisant savo kilmės, jis buvo įsitikinęs ko-munistas ir labai keistas žmo-gus. Jis dirbdavo naktimis ir miegodavo dienomis. Jeigu tai jam prikišdavo, jis atsikirsda-vo, kad tuo laiku kai Maskva mieganti, kitos didžiosios pa-saulio sostinės jau būna atsi-budusios. Kas nors turi budėti revoliucijos sargyboje.

Vokiečių kunigaikščiui neil-gai truko įsitikinti, kad - ne-paisant visų susitarimų - bol-ševikai toliau tikėjosi revoliucijos Vokietijoje. Ginklus Vo-kietijos komunistams juodai pirkdavo sovietų karo atache Berlyne M. Petrov. Kai Brock-dorff protestavo, Cičerinas jam atkirto, kad revoliuciją Vokietijoje ruošia kominter-nas, bet ne sovietų vyriausybė O toji buvo įsitikinusi, kad von Brockdorff gali tik protestuoti, nes Vokietija per daug prikla-u sė nuo Rusijos, kad galėtų ka nors jai padaryti.

Tiesą sakant, žiūrint iš Maskvos, Vokietijoje sąlygos revoliucijai buvo idealios. Pra-moningas Ruhro kraštas buvo prancūzų ir belgų okupuotas. Berlyno vyriausybė skatino ten pasyvų pasipriešinimą. Vokietijos markė, kuri 1918 metais dar buvo verta beveik

25 amerikoniškus centus, 1923 m. rudenį buvo taip nu-kritusi, kad reikėjo 6,014.300 markių, kad įsigyti 25 centų vertą gėrybę. Pianistas Ar-thur Schnabel iš savo honora-ro - 180 milijonų markių - pu-sė tos sumos išleido dešros nu-sipirkimui. Kai kitą rytą jis norėjo nusipirkti dar šmotuką dešros - jis turėjo prie honora-ro likučio pridėti dar 32 mili-jonus markių.

Kai Ruhro krašte prasidėjęs generalinis streikas pasiekė Berlyną, 1923 m. rugpiūčio 23 politbiuras ir Kominterno vyk-d. komitetas bendrame po-sėdyje nutarė, kad atėjo laikas revoliucijai. Jaunimui buvo nestas šūkis: "Tarybinis jau-nime, mokykis vokiškai. Vo-kietijos spalvis jau artinas!"

Sekantį mėnesį į Vokietiją buvo pasiūsta politinė-karinė misija, vadovaujama Cekos Generolo Skoblenskio. Sovie-tijos Vakariniuose pakraščiuose buvo kaupiama 4.5 milijonia tonų kviečių, kad pasiun-tus juos į Vokietiją, jei vaka-riečiai užblokuotų jų uostus.

Viktor Kopp, tuo laiku vado-vavęs sovietų užs. reik. min. Lenkijos ir Baltijos valstybių departamentui, aplankė tas valstybes, siekdamas jų neut-ralumo revoliucijos Vokietijoje atveju. Pagal Trockio ir Zino-jevo planą, "Spalis" turėjo pra-sidėti lapkričio 7 dieną, per rusų spalio revoliucijos meti-nes.

Pietaudamas su Cičerinu vonBrockdorff-Rantzau ispė-jo, kad Kominterno veikla gali sukelti nepageidaujamą reak-ciją ir Vokietiją nustumti į va-kariečių glėbį. Tuo tarpu iš tikro vokiečių komunistai at-sisakė pradėti revoliuciją, o Ci-čerinas 1924 m. sausio 9 d. no-ta oficialiai pasižadėjo "grieb-tis pačių griežčiausių priemonių prieš Kominterno agentus ir prieš kišimąsi diplomatinėje tarnyboje esančių asmenų į vokiečių vidaus reikalus".

(Sekančiame Nr.
- Vokietijai tvarkantis.)

MOLDMAKER/ TOOLMAKERS

Experienced full time w/
overtime. All benefits. Pen-
sion plan. Call
201-481-0183.

(51-4)

PUIKIAUSIUS KAILIUS RASITE

Chicagoje pas vienintelį lietuvių kailininką

NORMANĄ BURŠTEINĄ

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601

Tel. krautuvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489.

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYŠ MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Čičero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkui

Inž. Vaclovui Mažeikai 65 metai

ANTANAS JUODVALKIS

Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos pirm. inž. Vaclovas Mažeika š. m. sausio 17 d. sulaukė 65 metus ir įžengė į vyresnio amžiaus žmonių pakopą. Draugų būrelis ėmėsi iniciatyvos Vaclovą Mažeiką pagerbti ir jį pasveikinti.

Pagerbimo pietūs įvyko š. m. sausio 17 d. Lietuvių Tautiniuose Namuose, Chicagoje. Nežiūrint šalto ir audringo oro, į pobūvį susirinko šimtinė draugų ir komeltonų. Pagerbimas Vaclovui Mažeikai buvo staigmena ir paslaptis išlaikyta iki salės durų. Neabejotinas žmonos Vandos nuopelnas, įstengusios paslaptį išlaikyti iki galo.

Vaclovas ir Vanda Mažeikai sutikti plovimais ir valavimais o rengėjai prisegė po gėlę. Keliamos šampano taurės ir giedama ilgiausių, sveikiausių metų linkėjimai.

Programą sumaniai pravedė Mečys Šimkus, ALT

sirinkusieji labai šiltai priėmė dainininkę G. Mažeikienę ir akompaniatorę Elvydę Eitutytę o rengėjai įteikė gėlių puokštes. Bisui padainavo ariją iš operos Carmen.

Apie inž. Vaclovo Mažeikos nueitą gyvenimo kelią, išsimokslinimą ir visuomeninę veiklą kalbėjo Teodoras Blinstrubas.

Ona Daškevičienė ir Mečys Šimkus sutinka Vaclovą ir Vandą Mažeikus.

Vanda ir Vaclovas Mažeikai ir jų giminaičiai Aldona ir Vincas Kačinskai prie vaišių stalo.

S-gos valdybos vicepirm. Pasveikinęs solenizantą ir gausiai susirinkusius svečius, pakvietė solistę Genovaitę Mažeikienę (bendrapavardė, bet ne giminė), išpildyti meninę dalį. Solistė padainavo kelias lietuvių dainas ir operų arijas. Su-

Vaclovas Mažeika gimė 1917 m. sausio 17 d. Šakynos bažnytkaimyje, Gruzdžių valsč., Šaulių apskr. Gimnaziją baigė šiauliuose 1936 m. ir įstojo į V. D. universiteto Technikos fakultetą Kaune. Universitetą baigė ir diplomą gavo 1943

m., siaučiant vokiečių okupacijai. Dipl. statybos inžinierius dirbo Lietūkio statybos skyriuje iki karo fronto priartėjimo. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją ir apsisistojė Landshuto lietuvių stovykloje iš kur emigravo į Ameriką ir apsigyveno Chicagoje.

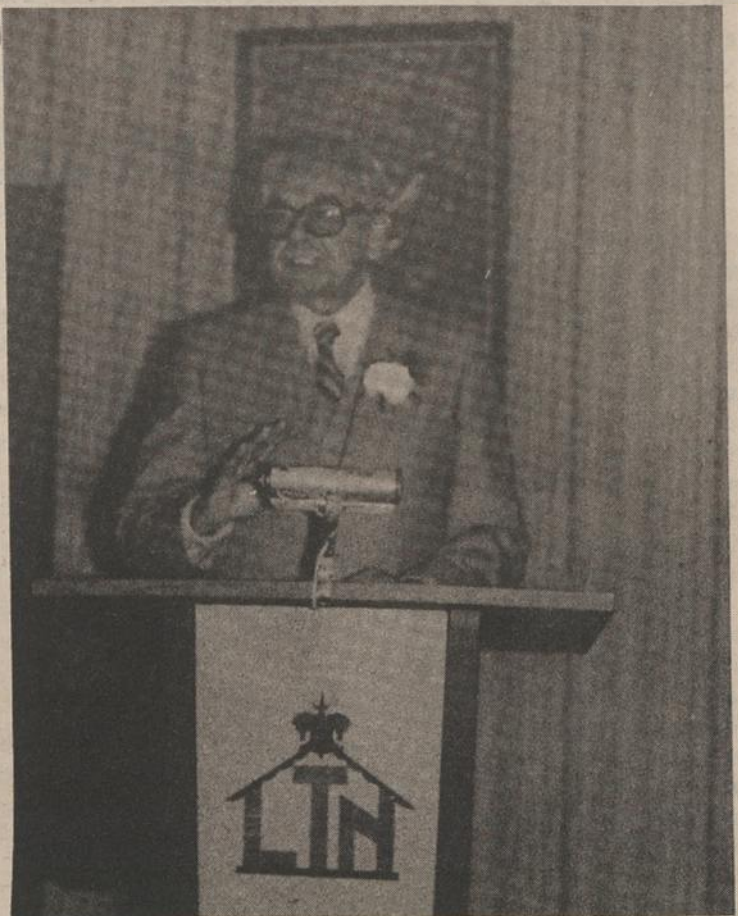
Įstojęs į universitetą įsijungė į LST Korp! Neo-Li-

thuania eiles ir yra pareigingas filisteris iki šios dienos. Vaclovas Korp! Neo-Lithuania ėjo įvairias pareigas o 1961-65 m. buvo išrinktas vyr. valdybos pirmininku. Jam pirmininkaujant, buvo išleistas stambus veikalas apie Korp! Neo-Lithuania veiklą, ideologiją, garbės narius ir bendrą įnašą į lietuvių kultūrinį gyvenimą. Knygą redagavo redakcinė komisija, pirmininkaujama Antano Diržio. Redakcinę komisiją sudarė: Povilas Ališauskas, dr. Bronius Nemickas, Stasys Jakštas, Domas Penikas, Antanas Sodaitis ir Česlovas Tamašauskas.

Vaclovas Mažeika okupacijų metais dalyvavo pagrindinio veikloje ir šiandien tebėra aktyvus Lietuvos Laisvės Kovotojų S-gos narys. Dalyvauja Amerikos lietuvių politinėje veikloje, atstovaudamas tautininkus ALTe ir VLIKe. Šiuo metu yra Lietuvių Tautinio Sąjūdžio valdybos narys ir atstovas VLIKo Taryboje. ALT S-gos valdyboje buvo 1967-71 m. vicepirmininko pareigose, o 1981 m. Detroito seime išrinktas sąjungos pirmininku. Taip pat priklauso Lietuvių Tautiniam Akademiniam Sambūriui ir 1957 m. pirmininkavo.

Atvykęs į Ameriką, 1956 m. įsigijo registruoto statybos inžinieriaus teises ir dirba architektūrinėje bendrovėje eidamas aukštas pareigas.

Nežiūrint, kad inž. V. Mažeika yra įsijungęs į politinį darbą, bet visa širdimi ir gyvenimo būdu lieka neolitu-
tuanas, visuomeninio darbo

Sukaktuvininkas inž. Vaclovas Mažeika, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkas, dėkoja už didelę staigmeną, jo pagerbimą 65-jo gimtadienį...

patirtį ir žinias įgyjęs korporacijoje.

Tolimesnis programos vykdymas pertraukiamas ir pateikiami pietūs, paruošti žinomų kulinarų Paulių. Pasisistiprinus cepelinais bei atsigavimus įvairiais gėrimais, pobūvio vadovas Mečys Šimkus eina prie antros programos dalies — sveikinių.

Inž. Vaclovą Mažeiką, jo 65-to gimtadienio proga sveikino: ALT S-gos, valdybos vardu — Mečys Valiukėnas, Korp! Neo-Lithuania vyr. valdybos — Antanas Juodvalkis, Korp! Neo-Lithuania Chicagos skyriaus — pirm. Linas Regis, Vilties draugijos ir pirm. Danieliaus Degėsio bei Dirvos redaktoriaus Vytauto Gedgaudo ir ALT S-gos Chicagos skyriaus — Jonas Jūkūnas, Šaulių sąjungos — pirm. K. Milkovaitis, RLB — dr. V. Dargis, LT Namų — šeimininkas Bronius Kasakaitis ir giminių vardu — sūnus Mindaugas Mažeika.

Telefonu, telegramom ir raštu sveikino: Juozas ir Leokadija Žvyniai iš Floridos, dr. Pranas, Valentina ir Irena Mažeikos iš Lake Zurich, Vytautas ir Ievutė Kasniūnai iš Beverly Shores, Ind. Emilija Čekienė savo ir Nepriklausomybės Fondo vardu, Rūta Sakienė savo ir ALTS Los Angeles skyriaus vardu, Kazimieras Pocius savo ir ALT S-gos East Chicagos skyriaus vardu, Edvinas Balceris savo

ir Korp! Neo-Lithuania Los Angels skyriaus vardu, Dr. Bronius Nemickas iš Mass-peth, N. Y., Aleksas Laikūnas iš Cleveland, Ohio, Antanas ir Genovaitė Diržiai iš Woodhaven, N. Y. Antanas ir Liucija Mažeikos iš Marina del Rey, Cal., Vytautas Matonis savo ir Kontrolės Komisijos vardu, iš Philadelphijos.

Po sveikinių Mečys Šimkus lydimas dviejų neolitu-
tuanų — Violetos Burokaitės ir Vyto Plioplio, Vaclovui įteikė visų dalyvių pasirašytą adresą. Pabūvį užsklendė kaltininkas Vaclovas Mažeika, padėkojęs už staigmeninį pobūvį, sveikintojams, solistei, adresu paruošėjams, ir visiems dalyviams, nepabūgusiems atvykti tokiu blogu oru. Dar kartą pažymėjo, kad šis pobūvis jam buvęs tikra staigmena ir vykęs į eilinį valdybos posėdį, sušauktą Valiukėnų bute. Viešai pakvietė visus valdybos narius už savaitės susirinkti tuo pačiu laiku ir toje pačioje vietoje, kaip buvo numatyta.

Inž. Vaclovo Mažeikos nuoširdumas bei tolerancija žavi daugelį lietuvių. Perėmęs ALT S-gos pirmininko nelengvas pareigas, stengiasi visur sujungti į bendrą Lietuvos vadavimo ir lietuvių išlaikymo darbą. Tenka palinkėti, kad jo pastangos neliktų tyruose šaukiančiu balsu, bet visi išgirstų ir jungtusi į bendrą darbą.

Dainų valandėlės atlikėjoms: solistei Genovaitė Mažeikienėi ir akompanuotojai E. Eitutytei įteikiamos gėlės...

Los Angeles skyrius sveikina Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininką

VACLOVĄ MAŽEIKĄ

jo šešiasdešimt penkerių metų amžiaus jubiliejaus proga ir linki jam dar daug našių ir reikšmingų metų, skirtų tautinei sąjungai ir mūsų tėvynės Lietuvos laisvinimo reikalams, bei asmeniškos laimės, ištvermės ir geros sveikatos.

SENO ŽEMAIČIO ATSIMINIMAI (3)

Domas Burneikis

Pasidarau statistu operoje

Kartu su visokiomis muštomis pradėjo mus mokyti ir 'slovesnosti', arba lauko ir vidaus statutų bei 'Tėve mūsų'. Pirmą dieną mano skyrių mokė kuopos vado pavaduotojas ir kartu einas kuopos vado pareigas poručikas A. Dvorakovskis nes kuopos vadas kapitonas Cesnovičius su senaisiais kariais buvo išvykęs į Persiją kažkokio sukilimo malšinti.

Kaip pasakojo grįžę kariai, bemalšinant tuos vargšus persus, labai atsižymėjo 4-to batalijono vadas papulkininkis Nemirovič-Dančenka (rašytojo brolis). Jis, sako, šaudęs į sukilėlius kaip eilinis, gulėdamas apkasuose kartu su savo kariais.

Dvorakovskis pirmiausiai apklausinėjo, kas ką mokame. Iš vienuolikos rusų nedaug kas temokėjo pasirašyti. Nuostabu kad 'Tėve mūsų' rodos tik vienas temokėjo. O tiek cerkvių! Tiek popų! ... Paklausė mane ar moku 'Tėve mūsų'. Pasisakiau mokas ir palieptas atskaičiau.

- Ar jums ne gėda? Jis nerusas, o mūsų poterių moka, o jūs nel - pasakė poručikas saviems.

Dar šio to paklausinėjęs, jis padavė man knygutę (vidaus ir lauko statutą) ir įsakė mokyti jo tautiečius poterių ir statutų. Taigi, iš naujoko pasidariau 'mokytojas', o bemokydamas kitus pats išmokau statutus beveik atmintinai ir įpratau rusų kalba laisvai naudotis.

Besimokant visokių kariškų gudrybių, ypač besinarstant ant karties ir paralelių, bešokinėjant per 'barjerus' ir lauko kliūtis bei kabylą ir besikarstant rankomis laiptais aukštyn-žemyn, mūsų pilvai vis artėjo prie nugarkaulių, kol pagaliau visai pasislėpė. Nors pilvus ir praradome, bet mūsų rankų ir kojų raumenys neįtikėtinai sustiprėjo. Iš pradžių ant rankų galėjai palypėti vos porą laiptelių, o vėliau - tai tik vieni juokail! Sitame sporte varžybų niekas neruošė, tad daugumas darėme tiek, kiek reikėjo pagal statutą. Tačiau vieną kartą įvyko nelauktai kažkas panašaus į varžybas. Vieną dieną, kai lauke buvo blogas oras, pratimus darėme uždarose patalpose, po stogu. Viduryje salės pastatė barjerą (šonkinę). Poručikas nusivilko milinė, pats pakėlė barjerą sau iki krūtinės vidurio ir pirmas šoko. Lengvai ir grakščiai peršokęs, pritūpė kitoje pusėje barjero. Kadangi jis buvo ilgas kaip šeiva, tai šonkinės briauna daugeliui siekė kaklą.

- Kur tu, mizerija, peršoksi, kai barjeras tau virš galvos! - tyliai sako Antanas Marcinkevičius lietuviškai, kai po kuopos vado ruošėsi šokti mūsų būrio vadas Cipurinas. Žinoma, neperšoko. Skyrininkas Lopatkinas, toks pat ilgas kaip ir poručikas, nesunkiai peršoko, nors ir netaip grakščiai. Dabar atėjo eilė mums, naujokams, parodyti ką galime. Ėjo prieš mane trys ilgiausi: du rusai ir mano draugas Antanas. Nė vienam nepasisekė.

- Abejoju, ar kas daugiau

beperšoks. Gal reikėtų nužeminti? - užsiminė Lopatkinas, kai ir tretysis neperšoko.

- Burneiko! - įsakė poručikas.

Pasižiūrėjau į barjerą, kuris dabar man atrodė net aukščiau nei pirma. Kaip įveikti? Bet įveikti turiu! Ir ... atsitūpiau kitoje pusėje reikiamoje pozijoje. Šitas mano 'švystelėjimas' labai patiko poručikui, bet labai nepatiko skyrininkui Lopatkinui. Iš poručiko gavau 'taurę' - molodec.

Dar viena smulkmena. Kartą, siųsdamas laišką saviems, užrašiau ant voko 'Litva'. Išsiuntęs laukiau kas bus, ar gražins laišką ir gausiu išėjimą? Bet laiškai, taip adresuoti, visi nuėjo ir jokių pastabų negavau.

★★★

Baigiant naujokišką apmokymą, iš Petrapilio buvo pranešta, kad atvyksta mūsų pulko šefas, didysis kunigaikštis Dimitrijus Konstantinovičius, kurio vardo pirmąją raidę nešiojome antpečiuose - karininkai sidabrine, o visi kiti dažais išpiešta.

Tas atsilankymas pulko aukštajai ir žemesniajai vyresnybei buvo nemaloni staigmena, o mus naujokus - beveik visai pribaiigė. Prasidėjo mūsų ruošimas tinkamai pasitikti 'aukštybę'. Didesnei mūsų ne laimei pasitaikė kelios dienos lietingos, tad negrįsta muštrų aikštė permirko ir, nuo ryto iki vakaro tūkstančių kojų klampojama, virto didžiule

molio gelda. O kaukaziškas molis lengvai nenukratomas nuo avalynės - nuo kojos batų nulėks, o molis pasiliks.

- Krepčė, krepčė, stovėti nogul! - šaukia Mučkinas, pats brisdamas iki pusblauzdžių.

O mes, šimtas dvidešimt kojų, iš karto kai šleptelime į gelsvai rusvo molio pliurę, tai taip ir lekia brizlos draugams ant nugarų, ant krūtinų, net ir mūsų veidus pasiekia. Kol molis buvo skystas, bent kojas galėjome lengviau ištraukti iš tos pliurės, bet kai oras pragiedrėjo ir molis ėmė stingti, tirštėti - tai vos bepajėgėme kojas pakelti. Ne vienam toje lipnioje košėje pasiliko ir batai. Tokie vargšai, kol kuopa sustabdė, klampiojo basi ...

Be to, dar turėjome išmokyti gražiai ir sutartinai atsakyti į to aukštybės pasisveikinimą. Bet kai mes pavargdavome be prakaituodami molio pliurėje, tai mūsų sutartinis atsakymas išeidavo panašus į teterinių ulbėseną: vieni baigia, kiti įpusėja, o dauguma tik pradeda dar.

Į savaitės pabaigą gauta žinia, kad tas aukštybės neatvažiuos. Vyriausybė lengviau atsikvėpė, o mes dar visą savaitę vargome valydamis ginklus ir drabužius. Po šios valymo savaitės prisiekėme ištikimai tarnauti carui ir 'tėvynei' Ir šia proga mums vėl priminė kad turime būti laimingi, galėdami tarnauti tam 'didžiam tikslui' - carui ir tėvynei.

- Laimingil - nusišaipė Marcinkevičius.

Tačiau priesaika mums buvo naudinga: gavome po ploną pilką antklodę ir, svarbiausia, nebereikėjo grindų trinti iki blizgėjimo. Dabar jos turėjo palaukti, iki atvyks kiti naujokai.

★★★

Tifliso valstybinis teatras (1912 m.) buvo, rodos, tiesioginėje kariuomenės žinioje, nes ir direktorius buvo karys - pulkininkas. Todėl ir statistai buvo kariai - skirdavo po dvidešimt vyrų kiekvienam spektakliui. Klausdavo, kas nori eiti, bet jei savanorių neužtekėjo, tai skirdavo. Nors gavdavome 20 kapeikų už vakarą, bet ne visi norėjo eiti. Mat, teatras nuo mūsų kareivinių buvo maždaug už dviejų kilometrų ir grįždavome po pusiaunakčio. O rytą reikėjo keltis kartu su visais ir dėl to trūko miego, gi ne visi norėjo poilsio atsisakyti.

Ašėjau noriai, todėl ir dalyvavau beveik visuose spektakliuose. Buvau labai patenkin-

tas, kad tuo būdu galėjau susipažinti su tikru teatru ir dar su opera. Tarpais, kai buvome laisvi, pro dekoracijų plyšius ar tarpus galėjome pasižiūrėti vaidinimo ir pasiklausyti muzikos, nes gi pats dalyvaudamas scenoje viso to nematai.

Pirmą kartą dalyvavome operoje Carmen. Mus nuvedė į rūšį, kuriame buvo daug įvairiausių drabužių. To sandėlio vedėjai padedant, mes visi dvidešimt virtome ispanų kariais. Iš ten mus nuvedė į užkulisius. Nuo mūsų šautuvų buvo nuimti durklai ir patikrinta, ar nėra įdėtų šovinių. Tai atliko mūsų vadas-pulkarininkis dar rūsyje. Užkulysiuje mus perdavė 'ispanui', kurio komandos turėjome klausyti. Reikia paskyti, kad jis mokėjo gerai komanduoti. Scenoje darniai išsirikiavome, tur būt geriau už tikrus artistus. Ir iš visų matytų operų, man labiausiai patiko Carmen ir Jeanne d'Arc.

(Bus daugiau)

■ Laiškai Dirvai

KUR EINAME?

Kai pasiklausai mūsų organizacijų susirinkimuose žmonių pasisakymus tiesiog nesinori tikėti, kad tiek daug yra mūsų tarpe egoistų ir savanaudžių, kurie nepakenčia nieko, kas nepriartina jo savanaudiškumui ir asmeninėms išvaizduojamoms ambicijoms.

Taip yra išeivijos lietuvių organizacijų vadovybių tarpe, kurios karts nuo karto įneša erzelio, užsibrėžtų tikslų trukdymo į nuoširdžių visuomenės veikėjų eiles.

Vietoj stiprinę kovą už Lietuvos išlaisvinimą iš okupanto nagų, jie silpnina veiklą nuoširdžiam tautiniam darbui atsidavusios visuomenės tarpe, pradeda skleisti anarchines tendencijas, paralelizmą, jaučiasi esą virš organizacijose išrinktų vadovybės asmenų, tačiau atsiduria aklavietėje.

Ir, kai nebemato aiškesnės veiklos tikslo, iš visuomeninės veiklos pereina į asmeniškumus. Tartum asmuo, kaip diktatūrinuose kraštuose, sudarytų visą organizaciją.

Kai negali valdyti bei vadovauti, tai asmenų suniekinimu mėgina pateisinti savo veiklos ir principų trūkumą.

Ir taip kova už Lietuvos laisvę pakeičiama į kovą tarp savęs ir tam eikvojama dešimtys valandų visa eilė betikslų posėdžių.

Tai nedovanotina yda besireiškianti šių dienų visuomenėje bei organizacijose.

Kada lietuvių išeivijos tikslai yra tokie dideli ir taip sunkiai įgyvendinami, jog mums reikia visų jėgų ir galimų būdų panaudojimo, vedimui sėkmingai kovai su okupantu.

Kiekviena partija ar bet

kokia organizacija turi savo tarpe kietais principais žmonių ir lanksčių, kurie kasdieniniame gyvenime vadinami — žmonėmis be aiškaus nusistatymo, be savo nuomonės. Tenka sutikti žmonių, kurie kalbėdami su vienu, pritaria jam, o su kitu — jau priešingai nuomonei. Tai žmogus, be principų, be savo nuomonės, be nusistatymo. Toks vadinas bejausmiu, linkstąs į tą pusę iš kur vėjas pučia. Principų pastovumas nereiškia, kad organizacija ar pagaliau asmuo nejaustų gyvenamojo laiko pulso, nežvelgtų ateitin. Tačiau kiekvieno lietuvių pagrindiniai, bendri ir nesikeičiantieji principai yra beatodairinė kova už Lietuvos nepriklausomybės atstatymą.

Tai kova ne dėl teritorijų, ne dėl valdžios ar partijų įtakos viena kitai, bet — kova dėl mūsų tėvynės, Lietuvos, likimo, dėl jos ateities.

O kad, mūsų kovojančių balsas būtų galingesnis — būtina kovojančiųjų vieningumas, o visą tai griauančiųjų — visuotina izoliacija.

J. Ž.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

TOOL and DIE MAKER 1st Class

Rapidly expanding metal manufacturer requires tool and die maker experienced in all phases. Night shift (4:30 PM - 1 AM)/day shift (7:30 AM - 4 PM). Liberal benefit program paid for by company, including pension and medical plan. 13 paid holidays, sick pay, vacation pay, overtime. GRANT HARDWARE CO. Division of Grant Industrial Inc. High St. West Nyack NY 914-358-4400. Equal opportunity employer m/f

MACHINIST FIRST CLASS

Well established, rapidly expanding metal manufacturing firm in Rockland, Conn. requires machinist familiar with all tool room equipment and able to work from prints and sketches with O.D. Grinder experience. Day shift (7:30 am to 4 pm) Night shift (4:30 pm to 1 am). Liberal benefit program paid for by company. 13 paid holidays. GRANT HARDWARE CO. A Division of Grant Industrial Inc. High St. West Nyack, N.Y. 914-358-4400. EOE.

"Amber Holidays"

1982 M. ESKURSIJOS
I LIETUVĄ

iš BOSTONO ir NEW YORKO

KAINA NUO \$995.00

GRUPĖS IŠVYKSTA:

Kovo 24
balandžio 7
gegužės 5
gegužės 12 (su Ryga)
gegužės 24
birželio 2
birželio 16
liepos 5

liepos 19
rugpiūčio 4
rugpiūčio 18 (su Ryga)
rugsėjo 6
rugsėjo 15
rugsėjo 27
spalio 6
gruodžio 27

VISAS GRUPĖS LYDĖS VADOVAI. Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ.

REGISTRUOJAME JAU DABAR:

TRANS-ATLANTIC TRAVEL
SERVICE, INC.

393 West Broadway
P. O. Box 116,
South Boston, Mass. 02127

Telefonas: (617) 268-8764

Trans-Atlantic Travel Service, Inc. vidaus ir užsienio agentūra, jau nuo 1960 metų SĖKMINGAI organizuoja visą eilę ekskursijų į LIETUVĄ ir į kitas pasaulio šalis.

Įstaigai vadovauja:

ALDONA ADOMONIS ir ALBINA RUDZIŪNAS.

Registered Ohio Travel Agent #TA0324

Skaitytojų nuomonės ir pastabos

Žingsnis pirmyn ir kad nebūtų du žingsniai atgal

VYTAUTAS ALEKSANDRŪNAS

Per 30 metų esu nuolatinis Dirvos skaitytojas, bet neatsimenu, ar ji kada su Naujais Metais sveikino savo prenumeratorius ir rėmėjus taip savotiškai įdomiai bei optimistiškai, kaip 1981 m. gruodžio 31 dieną 51-me numeryje. Iškart dvi burnos pasisakė: pirmajame puslapyje Amerikos Lietuvos tautinės Sąjungos valdyba o trečiame vedamuoju Dirvos redakcija.

Abiem atvejais buvo malonu rasti užtikrinimą, kad nuo šių metų mums rekomenduojama "nevenkti diskusijų" ir rodyti "toleranciją kito nuomonei". Abu pasisakymai buvo įdomūs ir provokuojantys, bet nevisiškai aiškūs ir darnūs savo prasmėmis. Tad remiantis pasiūlyta diskusijų laisvės teise ir tolerancijos malonės privilegija norėjusi iš šalies kai kuriais klausimais pasidalyti nuomonėmis, o gal ir sukelti kitų tautinės srovės veikėjų viešesnius galvojimus.

Minėtieji Dirvos balsai, Naujuosius Metus pasitinkant, man kėlė įspūdį, lyg tai būtų vandenynė kyštelė, jės ledo kalnas. Paviršiuje pasirodė tik jo viršūnė, gi po vandeniu turbūt bus kelis kartus stambesnė neaiškumų ir neatsakytų mįslių masė.

Dirvos išpažintis ir linkėjimai

Dirvos vedamasis kalba apie Tautinę idėją, kuri "brandžia augo, nepalūžusi nei priespaudoje, nei išeivijoje". Tą brendimą bei nepalūžimą redakcijos vedamasis išsako nepaprastai optimistiškais tvirtinimais ir puošniais žodžiais. Iš jo sužinojome, kad "praėjusių metų lapai įrašyti pasididžiavimo verta veikla", o vilties fakelas, "tvirtų rankų laikomas, skinasi kelią į kalno viršūnę, kad galėtų būti matomas ir prieinamas visiems".

Mes, kurie dar ne poetai, gal greičiau pagalvosime, kad tas fakelas ir kalno viršūnė dar neaiškiai įžiūrima ir turbūt slepiasi po vandeniu. Mes, kurie realistai ir kuriems tautinė idėja su jos brendimu nepriklausomoje Lietuvoje ir "nepalūžimu" Amerikoje nėra negirdėta naujiena, galėtume tik nusišypsoti atsidusdami: nebūkime naivūs, nepūskime miglų, reikšime savo mintis saikingai. Tik šermeninėse ir kapinėse sakomos prakalbos, kurios dėl savaime suprantomų motyvų būna ir turi būti pilnos perdėjimų, gražbylostės ir

velionių nuopelnų išgyrimo. Dar gyviems žmonėms ir gyvoms organizacijoms tokie perdėjimai nebūtini.

Tačiau ir Dirvos vedamasis noromis ar nenoromis priminė, kad tarp fakelių, kūrybinių apraiškų ir nuostabą iššaukiančių renginių vis dėlto tautinės idėjos nešėjų tarpe praėjusiais, o gal ir anktesniais metais vis dar rasdavosi "nesklandumų" ir "pasitaikančių neigiamybių". Tiksliau nepasakoma, kokių, tik prasitaria, kad su jomis "galima kovoti" ir "užkirsti kelią jų pasikartojimui". Ši kova nekrūvina, nes, esą, užtenka tik negeroves konstatuoti, "ne tam, kad parodyti, kas kaltas ir kas ne", ir daugiau negaišti laiko.

Atleiskite, bet realisto ausiai tokia elgesio norma ir taktika neskamba realiai. Sakyčiau, tai gana klaidingas būdas vengti neigiamybių ir beviltiškas kelias užkirsti jų pasikartojimui.

Kaip tik svarbu patiems gerai žinoti ir kitiems gerai išaiškinti "kas dėl ko kaltas ir kas ne". Vadinasi, kas už ką atsakingi, kas ir kokius kėlė ar kelia "nesklandumus". Negi galėsime ką pataisyti ar pašalinti, užtrindami faktus, jų priežastis ir padarinius? Ar jau taip būtume užsiėmę "nuostabą iššaukiančiais renginiais", kad nebegalėtume nors valandėlę sugaišti ir kitiems labiau liūdesį iššaukiantiems, neoriams pavyzdžiams? Nepasieksime pažangos ir nepakelsime doros, "kaltus" ir "nekalčius" be atodairos sumesdami į vieną ir tą patį krepšį. Juk jie ir toliau ten smaugsis. Kas juos atrinks? Pagaliau kas beatskurs gerą nuo blogo, kaltą nuo nekalto?

Valdybos žiūronas arčiau žemės

ALTS valdybos pareiškimas "1982 metus sutinkant" stovi arčiau žemės, mažiau tuščiažodžiaujantis, stengiasi aiškiau parodyti skirtumą, kas būtų teigiamas ir kas neigiamas mūsų dirvonuose. Tai jau truputį geriau, negu ką nors abstraktiškai svarstyti, remiantis taip pat tiksliai nenustatytu Tautinės Idėjos abstraktumu.

ALTS valdybos naujameninis sveikinimas yra ne tautinės spaudos redaktorių, o tik jos pačios pasisakymas. Bet jame nenutylima ir tautinės spaudos redaktorių bei leidėjų atsakomybė dėl tam tikrų (ir vėl!)

negerovių, išpuolių ir piktojų pravardžiavimų. Kokių? Kaip išgirdome, negražių, bet ne taip jau baisių pabaisų. Valdyba mini tik nešvankų įprotį su tavomis mintimis nesutinkanti, ar kaip kitaip opoziciškai galvojanti laikraštininką ar rašytoją lengvabūdiškai apšaukinėti "vienybės ardytoju", "keliaklūpščiaujančiu Maskvai" ir pan.

Gaila, bet tai tik vieninga ALTS valdybos "negerovė" išeivijos spaudoje, įskaitant ir "mūsų sąjungos leidžiamą spaudą". (ALTS valdyba, rodos, turi leidybinių saitų tik su Nauj. Vilties žurnalu, kurio neredaguoja, kaip neredaguoja ir Dirvos, kurią leidžia Vilties draugija). Ar tas tautinės spaudos pabarimas turės teigiamų pasekų, parodys tik ateitis. Be abejo, daugelis sveikinsim naująją ALTS valdybą už šį jos teisingą ir drąsų pasisakymą. Bet rimtoji išeivijos visuomenė jau seniai panašioms išpuoliam ir pravardžiavimams nepritaria, išskyrus asmenis ar grupes, kurios tuo nuolat verčiasi ir kitaip savo "idėjų" skelbti bei ginti turbūt jau nebeišmoks.

Aišku, tai buvo ir tebėra negerovė, bet labai abejotina, ar pati svarbiausia. Ir stebiuosi, kad ALTS valdybos pareiškimas dėl jos tepasisako vienu žodėlyčiu — "deja". Gal tuo ir reiškiamas apgailestavimas, bet labai menkutis, nekonkretnus, anoniminis, apvytęs. Toks padejavimas toli gražu neatliepia ir neišbalansuoja idėjinės ir moralinės žalos, kurią minėtoji negerovė pridare išeivijai, tautinėms organizacijoms ir pavieniams asmenims.

ALTS valdybos gerosios valios sveikinime yra dar kitas įdomus ir teigiamas, tik neišvystytas pasisakymas apie tai, kas Amerikoje sudarė ir dabar galėtų sudaryti vad. tautinę srovę. Teisingai primenama, kad tai yra konservatyviosios ir liberalinės krypties tautininkai (seniau vadinti tautiečiai). Tiems mūsų, kurie tautinės srovės organizacijose jauni brendome nepriklausomoje Lietuvoje, o vėliau Amerikoje be didelės trinties įsijungėme į stiprią tautiečių srovę, tie dalykai galėtų būti gražiai suprantami.

Tik jų raida ir dabartis pasidarė nebeaiški, be reikalo sukomplikuota. Mat naujieji ateiviai, atrodo, tradicinę Amerikos lietuvių tautinę linkmę gerokai pakeitė. Per du pastaruosius dešimtmečius jie ją kitaip nuspalvino — labiau vienašališkai ir susiaurintai. Kai kas turbūt ne be pagrindo dar pasako: "smetoniskai", "voldemariškai", dargi "reorgiškai" ir "birčiškai". Tai primenu ne dėl kokio keiksnio, o tik aš ir jūs kiti juk nekartą išgirstate. Šiaip jau galėtume turbūt teisingiausiai pasakyti ramiu žodžiu — Amerikos lietuvių tautinė srovė dabar stengiasi spalvinti labai "konservatoriškai". Gerai ar blogai, tai būtų gilesnių diskusijų reikalas.

Mums tai neabejotinai yra svarbi (ir paini!) problema kurios dabartinis ALTS valdybos pasisakymas nė nepaliečia ir tokio tikslo neturėjo. O čia kaip tik pirmiausiai reikėtų, kaip abiejuose Dirvos straipsniuose minima, "nevenkti tolesnių diskusijų", išnagrinėti kultūringai ir tolerantiškai. Žinoma, jei mūsų veikėjai, intelektualai ir kapralai, dar turės bent pėdsakus šių išnykstančių dorybių...

Iš ALTS valdybos pasisakymo ir dabar matyti, kad

tautinė srovė esanti kažkas plačiau ir įvairiau, negu tik Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga. Vadinasi, joje reikštis, jos reikalais, dargi jos vardu kalbėti turėtų teisės ne tik ALTS valdyba, ši pastaroji juk tik laikinas organizacinis organas, kuris būna perrenkamas, keičiasi, kartais priklauso nuo asmeniškų kaprizų.

Mūsų intelektualiniai resursai yra stambesni ir daug plačiau pasiskirstę tautinės visuomenės periferijose, negu jie gali būti sutelkiami (kitai sakant, išrenkami) į kelių asmenų organizacijos valdybą. Jei ALTS valdyba, stokodama intelektualinio pajėgumo, imtųsi nustatyti ne tik savo organizacijos, bet ir visos plačiosios tautinės srovės tekėjimo kryptį, jos ideologines dogmas, platformą ir veiklos taktiką, tai visuomet neišvengsime vidinių konfliktų, nors ir natūralių. Geriau čia laikytis atsargumo ir kuklumo. Dar netolimoje praeityje ne kartą buvom liudininkai mūsų centrinių organų intelektualinio pajėgumo galių ir negalių.

Kai 1949 metais New Yorke įsisteigė ALTS, ji neatsitiktinai, bet sąmoningai pasirinko vardą — tautinė sąjunga, ne tautininkų sąjunga. Dėl to, kad aplinkybės buvo jau kitokios. Amerikos lietuvių, kaip ir naujųjų išeivių (tada dar "tremtiniais" pasivadinusių) tautinės ir patriotinės krypties asmenys, jų grupės ir organizacijos buvo ir liko žymiai platesnės apimties. Pavyzdžiui, daugelis šaulių, ramovėnų ar birutinių jaučiasi esą tautininkai — ne partine, o idėjine ir kalbine to žodžio prasme. Jie nesišalina ir savo veikloje faktiškai srovėna tautinės srovės plačiąja tėkme.

Daug ko pasigendame

O kur kitos neabejotinai tautiškos organizacijos, politiniai, kultūriniai, akademiniai, rezistenciniai sambūriai?

Kur dingo Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga, labai artima tiek konservatyviai, tiek liberalinei tautinės srovės kryptiai? ... Ar pamiršime Tautinį Akademinių Sambūrį, šauniai veikusi, Chicagoje? ... Neolietuvijos korporacija — savaime aišku, gyva, kad net susigalvoja įsivesti specialius "garbės filisterius"...

Svarbiau: kur yra, kas yra ir kaip reiškiasi Lietuvių Tautinis Sąjūdis, to skambaus vardo lyg ir Lietuvos Tautininkų Sąjungos tremtinis pakaitalas, bet šiandien vos vos ne anoniminis, išblukusio veido, neva politinis tautinės srovės organas vadovaujančiuose veiksmuose? ... Kol gyva- (Nukelta į 10 psl.)

TAUPLYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

St. Anthony
Savings & Loan Association

1447 South 49th Court • Cicero Illinois 60650

10 South 660 Route 83 (At 92nd St.).

Willowbrook, Ill. 60521

Phones: Chicago: (312) 242-4395

Cicero: (312) 656-6330

Willowbrook: (312) 789-0777

FSLIC

Joseph F. Gribauskas
Executive-Secretary

Dennis N. Gribauskas
Senior Vice-President/
Willowbrook Manager

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Žingsnis pirmyn...

(Atkelta iš 9 psl.)

vo Lietuvos Nepriklausomybės Talka, kurios politikai ir taktikai vadovavo kūrybingų talentų Vincas Rastenis, mes dar jautėm ir L. Tautinio Sąjūdžio svorį ir darbo kryptį (Vlike, iš jo išstojus, vėl grįžus). Talkai išsiskirsčius, L. Taut. Sąjūdis bemačiant virto tokio pat "svorio" politinė grupė, arba simboliu, kaip ir daugelis kitų mažne fiktyvių pasivadinių Vliko seimuo-

se. O kam jis priklauso ir kas pakontroliuoja dar vis pasiskardenančio Lietuvos Nepriklausomybės Fondo vadovybę, veiklą ir biudžetą? Jis gimė drauge su Talka ir iš Talkos grupių, o ar vis laikytinas tik pavienių kelių asmenų "mistikai" egzistuojančiu padaru?... Pagaliau nemaža veiklių ir darbščių ALTS nepriklausančių tautiečių kūrybiškai reiškiasi įvairiuose kultūrinėse draugijose — žurnalistų, rašytojų, muzikų, dailininkų, mokytojų, aktorių. Jei paminėtume dar vieną kitą jaunesnės kartos akademinį sambūrį, pavadinimų sąrašą tik išplėstume, nieko naujo nepasakydami.

Keldamas tuos klausimus, nuoširdžiai manau, kad jie yra, turėtų būti svarbūs tautiniai srovi. Ne mažiau būtų svarbūs ir kiti neideologiniai, bet praktiškos veiklos reikalai. Pavyzdžiui, tautinės srovės atstovų laikysena Vlike, jų reikšmės Alte, principinga ir nuosekli pozicija Lietuvių Bendruomenės baruose, santykiai su rezistuojančia tauta tėvynėje ir kt. Kad visur mūsų veikla būtų prasminga, naši, teigiama, lanksti, tai nuolat turime eiti su gyvenimu, jo raida ir kintančiomis sąlygomis, atsiliepti į naujus iššūkius, patenkinti protingus ir teisingus reikalavimus.

ALTS valdybai ir Dirvai sugestionuočiau sutikti, kad tautinės srovės problemos nesiriboja tik drungnų pasmerkimo ty, kurie kiekvieną kitamintį tesugeba keiksnoti "okupanto talkininku". Be to, čia mes jau stipriai pasivėlinę, per ilgai gaisavę. Seniai reikėjo taip pa-

reikšti ir tvirtai laikytis. Tada nebūtų mūsų tarpe vykę tiek bergždžių asmeninių kivirčių, ir dar pernai nebūtų reikėję atsisveikinti su Naujosios Vilties žurnalo redaktoriumi, nusukusį šį leidinį į nebeleistinus kraštutinumus, įžeidinėjusį ne vieną garbingą tautinės srovės politiką, vertingą žurnalistą ar rašytoją. Rodos, J. Bačiūnas kažkada yra pasakęs, kad tautiniame darbe lengviau išvaikyt, negu prie to darbo paskui priprašyt.

Su smegenų fakelu į kalno viršūnę

Kaip tautinės srovės dalyvis, joje užaugęs ir neati-trūkęs, žinau, ne aš vienas ir ne nuo vakar tyliai sergu tais reikalais. Todėl buvo malonu, kai dabar, pačioms viršūnėms pageidaujant, susidarė proga apie tai plačiau pasisakyti. Ne vien pasisakyti, bet ir naujesnių minčių bei nuomonių pageidauti. Pagaliau, kad vėl būtų daugiau ko nors vertingo tautinėmis problemomis ir Dirvoje pasiskaityti.

Turbūt daugelis iš mūsų džiaugsimės, jei bus išmin-tingai pasukta ir tautinių jėgų konsolidacijos keliu, kaip ALTS valdyba viliasi. O ji dar pamini ir "intelektualinių jėgų konsolidaciją". Čia gali būti sunkiau. Kadangi praeityje labai daug ką patys jau prigadinome tai spėčiau kad tas "vilties fakelas" kuriam reikėtų virsti smegenų fakelu, dabar nelengvai ir ne-skubiai tegalėtų būti už-neštas į "kalno viršūnę", minimą Dirvos vedamajame.

Bet reikėtų stengtis ir vis daugiau geros valios rodyti. Pirmiausia — pasisakyti aiškiai, konkrečiai, išsamiau, stipriau. Stripinėjimu, patūpčiojimais, margos antelės sverdukuliavmais, vis dairantis, ar kas kam nepatiks, bauginantis spręsti "kas kaltas ir kas ne" — nieko gero nepasieksime. Kas iš to, kad šiandien gal paeisim vieną žingsnelį pirmyn, o rytoj, žiūrėk, vėl du žingsnius atgal.

RED. PASTABA:

Dažnai yra matoma tai, ka norima matyti ir randama - ko ieškoma. Bet visa kam yra

BOSTONO LIETUVIAI

NUZUDĖ VYTAUTĄ IVAŠKĄ

Sausio 14 d. vakare apie 8 val. Vytautas Ivaška prie Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos namų, valant sniegą nuo savo automobilio, nežinomo piktadario keliais šūviais buvo pašautas. Iškvietus ambulansą ir vežiant į miesto ligoninę, Ivaška nepasiekęs ligoninės mirė.

Vytautas Ivaška buvo tik 35 metų amžiaus. Darosi baisu matant, kas darosi mūsų dienomis šiame krašte. Bet tas yra ir kitur.

Velionis Ivaška buvo pašarvotas Joe Casper laidotuvių koplyčioje. Lankymo valandomis koplyčia buvo pilna žmonių. Pirmadienį, sausio 18 d., po šv. mišių šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje, velionis buvo palaidotas Naujosios Kalvarijos kapinėse.

Nuliūdime pasiliko žmona Mary Lou, dukterytės: Julia ir Kristina sūnelis David, motina Ona Ivaškie, broliai: Algimantas, Raimundas ir Gediminas, teta Mary Valatkienė, o taip pat visa eilė kitų giminių, draugų ir bičiulių.

MINĖS LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ

Lietuvos nepriklausomybės atstatymo paskelbimo minėjimas Bostone, kurį rengia ALTo Bostono skyrius, įvyks sekančia tvarka:

Sausio 20 d. ALTo atstovai lankėsi pas Mass. gubernatorių, kad jis išleistų specialią proklamaciją. Pats minėjimas vyks vasario 14 d. 10:15 val. ryto šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje So. Bostone vyks pamaldos. Organizacijos, vadovaujamas Stepono Dariaus posto legionierių, dalyvaus su vėliavomis. Tuojau po po mišių bus vėliavos pakėlimas prie So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos namo.

Tolimesnis minėjimas vyks So. Bostono Lietuvių

laikas ir vieta. Kažin ar prasi-lenkė Dirva su kokiomis nors normomis, i N. Metus žvelgdama šventadieniškoje nuotai-koje. Tai nebuvo metinė (ar daugmetinė) atskaitomybė, ir sąžiningas tautinės veiklos išeivijoje sekėjas ras daug gyvų pavyzdžių optimizmo pagrindu.

Jeigu nors pusę tiek laiko, kiek praleidžiame "kaltininkų" ieškojimui, skirti neigiamų faktų (ir sąlygų jiems) eliminavimui, tikriausiai visa veikla būtų dar šviesesnė.

Nėra retas atvejis, kad - dar straipsnio neparašęs - būsimasis autorius jau teigia jo netalpinimą spaudoje ...

Piliečių Draugijos salėje. Prasidės 2 val. p. p. Programos vedėju bus dr. Algirdas Budreckis. Bus įneštos vėliavos, sugiedota Amerikos ir Lietuvos himnai. Maldą sukalbės šv. Petro lietuvių parapijos kleb. kun. Albertas Kontautas. Bus perskaitytos Mass gubernatoriaus, Bostono miesto mero, miesto tarybos proklamacijos. Trumpą žodį tars miesto tarybos narys Raymund Flynn ir ukrainiečių atstovas Orest Szczudluk. Pagrindinę kalbą pasakys Edvardas Meilus iš Worcesterio. Meninę programą atliks Ivaškų vadovaujamas tautinių šokių sambūris ir Gitos Kupčinskienės vadovaujamas etnografinis ansamblis.

Rengėjai prašo visus lietuvius dalyvauti šiame nepriklausomybės šventės minėjime, nes tai mūsų tautinė pareiga.

Gi Vasario 16-tą 12 val. prie Bostono miesto rotušės (City Hall) bus iškelta Lietuvos vėliava, perskaityta mero proklamacija. Visi, kas tik gali, prašomi dalyvauti vėliavos pakėlime.

DAR APIE VASYLIŲ KONCERTĄ

Sausio 10 d. The First & Second Church salėje, Bostone, įvyko Izidoriaus ir Vytenio Vasylių koncertas. Programoje buvo: J. S. Bach suite, J. Bovicchi sonata Nr. 4, sukurta 9 lietuviškų dainų temomis pasinaudojant, V. Jančio, gyvenančio Chicagoje, sonnet IX ir L. van Beethoven sonata Nr. 5.

Tai kraštutiniai įvairuojančių stilių veikalų rinkinys reikalaujantis brandaus muzikinio patyrimo, ko susigrojusiu Vasylių interpretacijoje niekada netrūks. Kiekvieno kūrinio savybės buvo skirtingai patiktos. Reikia pasidžiaugti kad nežiūrint metų naštos, Iz. Vasyliūnas apvaldo techniškai smuiko sunkumus ir neatleidžia reikiamą įtempimą per visą ilgo koncerto eigą; tokiu būdu susidarė pakankamai ryškus kontrastuojančios programos vaizdas. Jei kitų kompozitorių atlikimą klausytojai šiltai sutiko, tai J. Bovicchi sonata lietuviškomis temo-

mis itin palankiai publikos buvo sutikta. Gal į šį turtingą kūrinį koncertuojantieji Vasyliūnai daugiausia ir geriausiai įsijautė. Pats kompozitorius nuoširdžiai pasveikino Izidorių ir Vytenį Vasyliūnus.

Kita naujiena buvo V. Jančio sonnet, vienur, kitur blykstelėdama ryškesniais kūriniais polekiais.

Vytesnis Vasyliūnas pajėgiai ir užtikrintai atliko savo uždavinį dalyvaudamas šiame smuiko ir fotepono dialoge.

ŠVEICARIJOS LIETUVIAI

Šveicarų spaudoje ištisai paskelbtas šveicarijoje įsikūrusių politinių emigrantų iš Centro ir Rytų Europos sambūrio atsišaukimas, kuriuo protestuojama prieš karo teisės įvedimą Lenkijoje ir pilietinių teisių suspendavimą. Protestą pasirašė visos emigrantų organizacijos, jų tarpe Lietuvių Bendruomenės pirmininkas dr. A. Kušlys.

★

Prieš Kalėdas Ženevoje buvo surengta tame mieste gyvenančios dailininkės Juzės Katiliūtės individualinė paveikslų paroda. Mūsų tautietės išstatyti kūriniai susilaukė palankių atsiliepimų. Be kelių privatinų meno mėgėjų du paveikslus įsigijo Ženevos miestas.

★

Šveicarijoje gyvenančių baltų organizacijos rengia Baltijos valstybių nepriklausomybės paskelbimo sukakties bendrą minėjimą vasario 28 d. Lietuviams pamaldas katalikų akademikų namuose Zueriche laikys kun. dr. J. Jūraitis. Ten pat įvyksta Lietuvių Bendruomenės narių metinis susirinkimas. Po to bus bendras baltų sukakties minėjimas Hotel International patalpose Oerlkone. Po bendrų pietų minėjime įvado žodį tars Lietuvos Diplomatinės Tarnybos narys Dr. A. Geratis ir pristatys prelegentę poniją Beatrice Eichmann-Leutenegger, kuri laikys paskaitą. Meninėje dalyje bus baltų tautų dainos bei kompozicijos fortepionui. Lietuvių tautinius šokius pademonstruos ponios J. Stasiulienės vadovaujama šokių grupė.

Šveicarė Beatrice Eichmann reiškiasi kaip ištiki-

C.O.T.A.

Prentis Manor, Southfield

Full time COTA position available in progressive geriatric facility. Responsible for reality orientation and individual therapy programs under supervision of J.T.R. Supported by professional staff and volunteers with excellent activities program.

Previous experience in rehabilitative or extended care setting preferred.

Call: R. C. Reddick,

532-7112

Jewish Home for Aged

JEI JUMS REIKIA UZDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PASALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Cleveland telef. (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SAŽININGAI.

Dengiame stogus apartamentams, Hot roofs. Tvarcome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius, dedame po stogu kablius kontroliavimui ledo užsikimšimo. Taip pat atliekam dailidės darbus.

MARTINS ir KUNARS KAULINS Lakewood, Ohio

CHICAGOS LIETUVIAI

Antanas Juodvalkis

ARGENTINOS SOLISTŲ KONCERTAS

PLB valdyba, besirūpin-dama ryšių palaikymu su užjūrio ir kitų kraštų lietuviais, organizuoja kultūrinį vienetų ir pavienių asmenų apsiųtimą. Daugiausia kultūrininkų ir menininkų turi šiaurės Amerikos lietuviai, tad iš čia dažniausiai aplanko Pietų Amerikos, Australijos ir Europos lietuvius. Kad nebūtų tik vienos krypties kultūrinių ryšių palaikymas, PLB kultūrinių reikalų komisija, vadovaujama Vaclovo Kleizos, ieško kituose kraštuose iškilų menininkų bei kultūrininkų ir sudaro sąlygas jiems atvykti į šiaurės Ameriką ir aplankyti didžiuosius lietuvių telkinius.

Šiuo metu Argentinos lietuvių tarpe yra iškilę du solistai — Zuzana Valadkaitė de Lopez ir Antanas Slančiauskas. Jų apsilankymas Amerikoje bus geras įnašas į kultūrinį viso pasaulio lietuvių gyvenimą.

Sol. Zuzana Valadkaitė de Lopez

Zuzana Valadkaitė. Zuzana Valadkaitė dainos mene pradėjo reikštis 1968 m. Argentinos lietuvių centro ansamblyje. Vėliau ji atliko III-jo Pietų Amerikos lietuvių kongreso (PALK) programą, Sao Paulo mieste. Kaip Argentinos Miss Lithuania, ji dalyvavo I-me PLJ kongrese, Chicagoje, atstovaudama Argentinos lietuvių jaunimą. Talkino Pietų Amerikos lietuviams įvairiuose renginiuose bei minėjimuose, atlikdama meninę programą. Po to, gilino dainavimo studijas ir 1969 m. Buenos Aires, Aula Mahna salėje suruošė pirmąjį rečitalį, kurį labai palankiai įvertino ne tik lietuviai, bet ir La Prensa (1969. X. 23) laikraščio recenzentai.

Po pasisekusio rečitalio, solistė Z. Valadkaitė aplankė daugelį lietuvių, o 1976 m. labai sėkmingai išpildė komp. Dariaus Lapinsko ciklą — Mergaitės dalia — su Avellanedos miesto simfoniniu orkestru.

Paskutiniu metu, solistė

Valadkaitė koncertavo įvairiuose lietuvių centruose, kartu su solistu Antanu Slančiausku ir mums žinomomis žibutėmis.

Sol. Antanas Slančiauskas

Antanas Slančiauskas. Solistas Antanas Slančiauskas savo dainavimo karjerą pradėjo šv. Cecilijos chore ir dalyvavo Buenos Aires vyrų kvartete AITVARAI. Kvartetą sudarė A. ir V. Rastauskai, dr. J. Simanauskas (adabar žibučių vadovas) ir A. Slančiauskas, o jiems vadovavo V. Cibavičius. Vėliau AITVARAI išskraidė, nes V. Rastauskas ir V. Cibavičius-Cibas persikėlė į JAV, o likusieji jungiasi prie vietinių dainos vienetų.

A. Slančiauskas koncertuoja ne tik lietuviams, bet reiškiasi ir argentiniečių dainos vienetuose. Jis dainuoja Avellanedos miesto muzikos instituto chore ir atlieka svarbias partijas: Handelio — Tamsybė gaula pasaulį ir Tu valdai aukštybėse ar Bacho — Magnificat.

Abu solistai yra gerai susidainavę ir be solo partijų atliks duetu. Solistus kelionėje lydės ir jiems akorpanuos Mykolas Drunga ir Raimonda Apeikytė.

Chicago lietuvių visuomenė prašoma atsilankyti į ruošiamą koncertą, kuris įvyks š. m. vasario 21 d. 3 val. p. p. Jaunimo Centro didžiojoje salėje.

Parodykime reikiamą dėmesį Pietų Amerikoje gimusiems ir lietuviams išlikusiems menininkams. Jų šiltas priėmimas ir tinkamas įvertinimas tebūnie jiems paskata tolimesnei veiklai vietos lietuvių tarpe.

Pakartojame solistų Zuzanos Valadkaitės ir Antano Slančiausko koncertų planą:

vasario mėn. 14 d. Washingtone,
vasario mėn. 21 d. Chicagoje,
vasario mėn. 27 d. Detrote,
vasario mėn. 28 d. Clevelande,
kovo mėn. 6 d. San Francisco,

Artėjant Prano Domšaičio parodai

Ne kasdieną galime ranką ant širdies padėti tvirtinti, jog štai esame istorinio įvykio akivaizdoje — žengiame istorijos briauna. O vis dėlto netrukus Chicago lietuvių įsigys teisę būtent kaip tik taip išsireikšti, tokį faktą konstatuoti. Mat, vasario 12 d. Jaunimo Centre, Čiurlionio galerijoje, atsidarys, atsiskleis vartai į

kovo mėn. 7 d.
Los Angeles ir
kovo mėn. 10 d.
St. Petersburgė.

NEPAPRASTAS KONCERTAS

Margučio radijas rengia įdomų koncertą. Vasario 28 d. 3 val. p. p. Jaunimo Centre rengiamame koncerte programą atliks neseniai iš okupuotos Lietuvos atvykę ir Toronto mieste įsikūrę smuikininkai Regina ir Atis Bankai. Laukiame gausaus susidomėjimo. Koncerto bilietai iš anksto gaunami Vaznelių prekyboje ir Margučio raštinėje.

REKORDINIS PELNAS

Lietuvių Fondo valdyba, vadovaujama dr. Gedimino Baluko, š. m. sausio 18 d. posėdyje uždarė 1981 metų knygas ir išvedė rezultatus, kuriuos pateiks Tarybai priimti ir patvirtinti.

Lietuvių Fondas 1981 metais turėjo pajamų 215,000 dol. Administracinės išlaidos 39,000 dol., nurašymai 18,000 dol. Viso 57,000 dol. Leista skirstyti 158,000 dol. Paskirstyta 120,000 dol. Lieka 38,000 dol.

Tarybai leidus, ši suma gali būti Pello skirstymo komisijos paskirstyta įvairių projektų paramai.

Lietuvių Fondo 1981 metų pajamos ir pelnas yra didžiausias visoje 20 metų veikloje. Ši finansinė jėgainė apčiuopamai prisideda prie lietuvių švietimo, kultūros, meno, mokslo ir jaunimo paramos. Labai gerai, kad pagrindinis kapitalas palieka neliečiamas, o naudojamos tik palūkanos, kuriomis kiekvienais metais įmanoma paremti lietuvišką veiklą.

Palikimų klausimas tebėr svarbus. Vis dar nugirstama, kad vienas kitas lietuvis, netikėtai nelaimėjęs ištiktas, neturėjo sudaręs testamentą ir jo visas palikimas nueina svetimiems, net ne giminėms. Neužmirškite sudaryti testamentus ir savo turimą turtą paskirstyti pagal savo valią. Neužmirškite įrašyti Lietuvių Fondą (Lithuanian Foundation) ir palikti atitinkamą dalį savo turto. Nelaukime, bet darykime tuojau, nes rytoj gali būti per vėlu.

parodą, kurią iš tiesų verta pavadinti istorine — istorine tikrąja to šiaip jau nuvalkioto žodžio prasme.

Kalbame apie Praną Domšaitį — didįjį Mažosios Lietuvos sūnų, 1920 m. išsiėmusį Lietuvos pilietybę, nors Vokietijoje gyvenusi, bet Lietuvoje pakartotinai apsilankiusi, išgarsėjusi 1920-jų metų dekadą kaip naujojo, ekspresionistiškai suvokto religinio meno šulės. Ir štai, nors šito meistro individualinių parodų yra buvę ir Berlyne, ir Hamburge, ir Essene, ir Istanbulyje, ir Havajuose, ir per tuziną kartų Pietų Afrikoje (į kurią jisai 1949 m. persikėlė), jo darbų ligšiol nėra mačiusi nei Lietuva, nei lietuvių išeivija, nežiūrint to, kad savo ryšius tiek su nepriklausomąja Lietuva, tiek vėliau su išeivija pat Domšaitis labai puoselėjo ir vertino. Tik dabar, po didelių pastangų, dail. Adolfo Valeškos ir Lietuvių Fondo dėka Amerikos lietuvių visuomenei susidarė proga pagaliau išvysti šio svetimųjų išgarsinto, bet savųjų primiršto menininko kūrybą. Ši pati pirmoji Prano Domšaičio dailės darbų paroda vyks vasario 12-21 d. d. Chicagoje, Jaunimo Centro Čiurlionio galerijoje.

Pasakykime dar daugiau: Lietuvių Fondas sudarė sąlygas ne tik pirmajai Domšaičio lietuviškajai parodai, bet ir pats įsigijo stambiają jo palikimo dalį — taip kad Domšaičio kūryba dabar yra tvirtai lietuvių rankose (o yra svetimtaučių kolekcionierių kurie labai veržėsi ją įsigyti!). Su turimais dailininko darbais bus galima rengti parodas ir kitose kolonijose, kai kuriuos iš jų pardavinėti, o, svarbiausia, skverbtis į Vakarų pasaulio muziejus bei galerijas, visur akcentuojant Domšaičio lietuviškumą ir tuo kelią įspūdį, kad lietuviškumas ir aukštoji kultūra — anaipol ne priešingos sąvokos.

Apie Domšaitį jau spėjo susidaryti gana plati specialistinė literatūra. Čia paminėtina liuksusinė Pietų Afrikoje išleista monografija, per tuziną straipsnių vokiečių, anglų ir olandų kalbomis (pirmasis iš 1919 metų), mokslinės disertacijos, taip pat ir atskiri paminėjimai bent vienuolikoje knygų anglų, vokiečių ir prancūzų kalbomis. Mažiausia originaliųjų darbų apie Domšaitį kol kas parašyta lietuviškai. Visi svetimųjų kritiniai straipsniai jį iškilioja į stambiųjų XX-tojo amžiaus tapytojų getas.

Taigi Prano Domšaičio atvejis bus dar vienas iš tokių (mums gana dažnai pasitaikančių), kad lietuvių

apie savąjį genijų sužino tik po to, kai apie jį pradėjo šnekėti visas pasaulis.

Kadangi tad Domšaitis pasaulinio meno plotnėje neabejotinai reikšminga figūra, tai ir pirmoji jo paveikslų paroda lietuviškoje aplinkoje yra reikšmingas istorinis įvykis. Tikimės, kad į visa šitai deramu rimtumu atsilieps ir Chicago lietuvių visuomenė. Iškilmingas parodos atidarymas bus penktadienį, vasario 12 d., 7:30 val. vak. Čiurlionio galerijoje (Jaunimo Centre). Parodą globoja Lietuvių Fondas.

M. Drunga

GRANDIES KŪČIOS

Tautinių šokių grupės "Grandis" šokėjai, gruodžio 18 d., susirinko Jaunimo centre drauge švęsti Kūčias. Lietuviškų kūčių vakaro papročius ir tradicijas pristatė Regina Kučienė. Ji pasakojo, kad Advento metu nebūdavo jokių triukšmingų pasilinksminimų, o tik žaidžiami įvairūs žaidimai, dainos, surištos su Adventu ir būriami burtai. Keturios mergaitės padengė Kūčių stalą su šieniu ir balta staltiese. Pravedėja paaiškino šieno prasmę ir kaip jis būdavo sunaudojamas po Kūčių vakarienės. Prie stalo grandietes pastatė kėdes, iš kurių viena buvo paskirta mirusiam šeimos nariui. Grandies šeima turi amžinybėn iškeliauti su grupės narius — Romą Mišulytę ir Vytautą Naką. Jų atminimui Vilija Vieraitytė padeklamavo eilėraštį "Tu neverk, motule". Rūta Stroputė padeklamavo Kūčioms pritaikytą eilėraštį.

Darius Bork, tik prieš metus atvykęs iš pavergtos Lietuvos, perskaitė Kūčioms pritaikytą maldą.

Po tradicinės vakarienės R. Kučienė papasakojo, kad senovėje žiemos metas buvo piršlybų metas. Jaunos mergaitės spėliojo ar atvažiuos pas jas piršliai, ar ateinančiais metais ištekės? Grandies šokėjai-jos įscenavo kelis senovės lietuvių Kūčių vakaro papročius. Per šiuos papročius senovės lietuviai bandydavo pramatyti ateitį, atspėti savo likimą. Mergaitės mesdavo batą per petį; į kurią pusę nukritusio bato priekis rodė, iš tos pusės turėjo atvažiuoti piršliai. Jaunos mergaitės taip pat, pasiėmusios krūvelę šakų, skaitydavo "Pora... ne pora..." Paskutinę šaką dedant, jei išeidavo žodis "pora", tais metais turėjo būti namuose vestuvės. Visi nekantriai laukdavo Kūčių vakaro, kad galėtų dalyvauti šiuose spėjimuose.

Didelei Grandies šeimai buvo labai malonu susieiti kartu ir išgyventi šiuos papročius prie Kūčių stalo.

Renata Variakojytė

Juozas Tamošiūnas Tėvynės mylėtojas iš Rozalimo

(Tęsinys iš pr.Nr.)

JONAS ŠVOBA

Kaip minėjau, Juozas Tamošiūnas priklausė Amerikos Lietuvių Tautinei Sandarai kurios pradžia siekia 1914 metus. Amerikos lietuviai tautinio nusistatymo, vadinami "tautiečiai", kartu su lietuviais socialistais 1914 m. spalio 3 d. susirinko į bendrą seimą Brooklyne, N. Y. Socialistų daugumai užvaldžius seimą, seimui nukrypus nuo Lietuvos reikalų svarstymo, tautinės krypties atstovai, dr. Jono Šliūpo vadovaujami, apleido seimą ir sudarė savo seimą, kuriame dalyvavo 63 atstovai. Tame lietuvių tautininkų seime buvo sutarta steigti lietuvių tautišką partiją įsteigta karo varginamos Lietuvos reikalams Lietuvos Gelbėjimo Fondas ir Lietuvos Autonomijos Fondas, kuris 1917 m. virto Lietuvos Nepriklaimybės Fondu. Iš lietuvių tautiškos partijos galutinai susiformavo 1916 m. pradžioje Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara. Juozą Tamošiūną randame Sandaroje ir jos fonduose. 1917 m. lapkričio mėn. 26 d. Lietuvos Autonomijos Fondui Juozas Tamošiūnas įmokėjo 10 dolerių, o anuo metu 10 dol. buvo daug svaresnis negu šiuo laiku šimtas dolerių, o už poros metų dar įnešė 55 dol.

1916 m. įsisteigė tautininkų Lietuvos Astatymo Bendrovė, kuri 1916 m. lapkričio 16 d. buvo inkorporuota Delaware valstijoje vardu Lithuanian Development Corporation su 1 mil. dol. kapitalu. Kapitalas turėjo būti investuotas į besikuriančios Lietuvos prekybos pramonės kreditų įstaigas. Tuoj po karo Bendrovės pirm. R. Karuža išvyko į Lietuvą. Ten įsteigė Bendrovės skyrių. Jau 1920 metais ta Bendrovė Lietuvoje įsteigė šias įmones Nemuno bendrovę ūkio mašinoms gaminti, Ringuvos bendrovę sėmenų aliejui spausti ir Dubysos bendrovę importo-eksporto reikalams. Šios bendrovės to meto Lietuvai buvo didelė pagalba. Kiek vėliau atidarytas Kredito Bankas Lietuvoje ir Baltic State Bank Amerikoje. Lietuvos Atstatymo Bendrovė tuo metu buvo didžiausia lietuvių sukurta finansinė įstaiga užsienyje. Kadangi ji buvo skirta Lietuvai padėti tai ir joje randame Juozą Tamošiūną. Jis perka Bendrovės akcijų už 150 dol. Tai buvo jo auka Tėvynei, kaip ir kitos aušos.

Besikuriančios Lietuvos Laikinoji Vyriausybė natūralu kreiptis į Amerikoje gyvenančius lietuvius pagalbos Lietuvai paskolos for-

A. A. Juozas Tamošiūnas

ma ir 1919 m. spalio 2 d. išleido įstatymą paskolai iš Amerikos lietuvių. Paskolai organizuoti Lietuvos vyriausybė į Ameriką atsiuntė specialią misiją kurią sudarė J. Vileišis, P. Žadeikis ir kun. J. Žilius. Čia jie su Amerikos lietuviais sutarė tą Lietuvos valstybinę paskolą pavadinti "Lietuvos Laisvės Paskola", vietoje siūlytų Lietuvos vyriausybės palūkanų 5.5% nustatė 5%, sudarė Lietuvos Laisvės Paskolai platinti Centrinį Komitetą ir suorganizavo 184 stotis.

Lietuvos Laisvės Paskolos pasisekimą lėmė ne nustatytas palūkanų dydis ar pažadėtos garantijos. Į tai reikia žiūrėti tik kaip Amerikos lietuvių auką savo Tėvynei kovojančiai už Lietuvos laisvę ir Nepriklausomybę. Amerikos lietuviai pirkė Lietuvos Laisvės Paskolos lakštus už savo sunkiai uždirbtus dolerius. Mūsų Juozas Tamošiūnas irgi pirkė du paskolos lakštus: už 150 dol.

Randame Juozo Tamošiūno vardą ir Lietuvos gelbėtojų tarpe.

Kai 1955 m. Amerikos lietuvių tautinės organizacijos įsteigė Lietuvos Nepriklausomybės Fondą, kuris ligi šiol tebeveikia, Juozas Tamošiūnas irgi parėmė Fondą.

Juozas Tamošiūnas savo gera lietuviška širdimi aukomis Tėvynės reikalams nuo kitų neatsilikdavo.

Nors Juozas Tamošiūnas nebuvo žurnalistas ar rašytojas, bet knygą ir perijodinę spaudą vertino, skaitė ir rėmė. 1919 m. J. O. Širvydas Vienybei leisti sutvėrė Vienybės Spaudos Bendrovę, Juozas Tamošiūnas tapo tos bendrovės šerinininku, tikriau sakant, jos rėmėju. 1920 m. Lietuvoje įsisteigia akcinė bendrovė "Varpas"

knygoms ir laikraščiams leisti. Juozas Tamošiūnas ir tos "Varpo" bendrovės nuperka akciją. 1933 m. Vienybės Spaudos bendrovė bankrutuoja. Vienybės leidimas atsидūrė kritiškoje būklėje. Vienybei atgaivinti sudaroma Lietuvių Spaudos Bendrovė, ir Juozas Tamošiūnas yra dalininkas.

Pavarčius jo paliktas čekių knygute, randi paramą Dirvai ir Sandarai. Prenumeravo Lietuvių Enciklopediją. Taip pat prenumeravo Nepriklausomoje Lietuvoje leistą Spaudos Fondo Lietuviškąją Enciklopediją. Turėjo visus Tėvynės Mylėtojų Draugijos leidinius, neišskyrant Dr. V. Kudirkos raštų, išleistų 1909 m.

Jis parėmė su 100 dol. ALT S-gos išleistą knygą "Tautinės minties keliu". Kada LŠST Centro Valdyba leido anglų kalba Dr. C. R. Jurgėlos parašytą "Lithuania: The Outpost Of Freedom", Juozas Tamošiūnas jos leidimą parėmė visu 1000 dolerių.

Nors, kaip jo draugai teigia, Juozas Tamošiūnas nesiveržė į organizacijų pirmaujančias vietas, bet jose pareigų nevengė. A. L. T. Sandaros Detroito skyriuje eina tai išdininko, tai sekretoriaus pareigas. Tačiau iš visko atrodo, kad Tėvynės Mylėtojų Draugija Juozui Tamošiūnui buvo arčiausia širdies.

Juozas Tamošiūnas buvo geros sveikatos, bet senatvėje pasilpo regėjimas, sveikata, paskutiniaisiais gyvenimo metais teko dažniau ir ilgiau pagulėti ligoninėje. Kartą ir paprašė pakviesti advokatą testamentui padaryti, tai buvo jo paskutinis noras ir valia. Nemažą dalį sukaupto turto paskirstė dar gyviem, kad ir seniems giminėm. Jo visos seserys jau buvo mirę. Kitą dalį paliko testamentu vykdytojams išskirstyti testamentu išvardintoms lietuvių organizacijoms ir laikraščiams. Tai buvo jo paskutinis lietuviškas patriotiškas žodis.

Tas taurus patriotas lietuvis, Tėvynės Mylėtojas iš Rozalimo JUOZAS TAMOŠIŪNAS atsisveikino su šiuo pasauliu 1979 m. sausio mėn. 3 d., turėdamas 90 metų amžiaus, bet paliko savo darbo vaisiais Lietuvai ir lietuviams atmintinas.

Juozas Tamošiūnas, vertindamas mokslą ir norėdamas palengvinti lietuviams jaunuoliams jo siekti, savo turto dalį užrašė Lietuvių Kambario Detroito Wayne State Universitete Komitetui, panaudoti kambario reikalams. Komitetas nutarė

DETROITO LIETUVIAI

Antanas Grinius

POSĖDŽIAVO ŠVYTURIO ŠAULIŲ KUOPOS VALDYBA

Sausio 15 d. šv. Antano parapijos patalpose posėdžiui buvo susirinkusi švyturio kuopos valdyba. Veiklos pranešimus padarė: kuopos pirmininkas B. Valiukėnas, vicepirmininkas Mykolas Abarius, išdininkas Vincas Rinkevičius, parengimų vadovas Petras Bukšnis ir informacijos vadovas Antanas Sukauskas. Į kuopą priimti 7 nauji nariai.

Nutarta kuopos 15 metų sukaktį paminėti liepos 4 d. Pilėnuose, balandžio 18 d. Lietuvių namuose surengti pikniką po stogu ir Lietuvos Pasiuntinybės pastatui atnaujinti paskirta 50 dol.

Po posėdžio moterų sekcijos vadovė Angelė Bukšnienė dalyvius pavaišino kavute.

MIRĖ DAINAVOS STOVYKLOS ADMINISTRATORIUS

1981 m. gruodžio 30 d. savo namuose, Manchester, Mi., mirė Dainavos stovyklos administratorius Juozas Rutkauskas, sulaukęs 67 metus. Velionis buvo gimęs 1914 m. gruodžio mėn. 22 d. Veršliokio km., Vilkaviškio apskr. Į Ameriką atvažiavo 1949 m. ir apsigyveno Detroito. Paskutinius 6 metus gyveno Manchesteryje, netoli Dainavos stovyklos. Turėjo nusipirkęs žemės sklypą, pasistatęs gražius namus ir užsivedęs sodą. Rėmė jaunimą, Dainavos stovyklą ir Balfą.

Sausio 2 d. po atlaikytų Dievo Apvaizdos parapijos bažnyčioje gedulingų mišių, velionis amžinam poilsiui nulydėtas į švento kapo kapines.

POLITINĖ VAKARONĖ

LB Detroito apylinkės valdyba sausio 30 d. 7:30 val. vak. Dievo Apvaizdos parapijos Kultūros centre ruošia politinę vakaronę. Pralagentais pakviesti būvę detroitiškiai: Viktoras

dalį, t. y. 40,000 dol. įdėti į specialų universiteto stipendijų fondą ir iš nuošimčių kasmet skirti stipendijas finansinės paramos reikalingiems lietuviams studentams.

Pagaliau 1981 m. spalio 24 d. BALFO SEIMO vakarienėje Detroito a. a. Juozo Tamošiūno testamentu vykdytojai Stefanija Kaunelienė ir Vincas Tamošiūnas iš Juozo Tamošiūno pagal testamentu palikimą įteikė BALFO pirmininkei Marijai Rudienei 50,000 dolerių čekį.

Nakas — dirbęs Valstybės departamente ir gyvenęs Washingtone, Gintė Damušytė — besidarbuojanti Lietuvių informacijos centre New Yorke ir Saulius Anužis — Michigano valstijos Respublikonų partijos centrinio komiteto III-čias vicepirmininkas, gyvenęs Lansinge.

BAIGĖ UNIVERSITETĄ

Rūta Benedikta Misiūnaitė, Elenos ir Alberto Misiūnų jauniausioji dukra, gruodžio 20 d. baigė Michigano Universitetą, Ann Arbor, Mich. ir gavo bakalaurų laipsnį iš Socialijos, gilinamasi į sveikatos institucijų administravimą. Ji dirba savoje specialybėje Vaikų ir moterų ligoninėje Ann Arbor, Michigan.

Jaunoji akademikė R. B. Misiūnaitė yra baigusi Aušros lituanistinę mokyklą. Nuo 1976 m. gegužės mėn. iki 1977 m. rugsėjo mėn. ji buvo Lietuviškų Melodijų radijo valandėlės pranešėja.

R. B. Misiūnaitė daug vasarų yra stovyklavusi Dainavos jaunimo stovykloje, vadovaujamoj Putnamo seselių.

Elena ir Albertas Misiūnai yra užauginę tris dukras ir visos yra baigusios universitetus. Ramutė Misiūnaitė-Brown, turi magistro laipsnį iš pradinio mokslo ir mokytojauja Capac, Michigan. Valentina Misiūnaitė turi bakalaurų laipsnį prekybos srityje, dirba G. M. Cadillac Div. kaip mašinų pardavimo rajono vedėja Boston, Mass.

Albertas Misiūnas yra Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos centro valdybos pirmininkas, Lietuvių Melodijų radijo valandėlės redaktorius-pranešėjas ir šv. Antano parapijos Tarybos pirmininkas.

• JAV LB trisdešimtmečio minėjimas vyks Detroito š. m. balandžio 17-18 dienomis. Ta proga vyks įvairūs renginiai. Balandžio 16 d. 7:30 val. vak. menininkės — Birutės Rauckienės meno parodos atidarymas. Šeštadienį, balandžio 17 d. įvyks JAV LB apylinkių ir apygardų pirmininkų suvažiavimas. Po pietų — iškilmingas LB trisdešimtmečio paminėjimas-akademija. Vakare — balius-konzertas. Programoje solistė Gina Čapkauskienė ir poetas Bernardas Brazdžionis. Sekmadienį — iškilmingos šv. Mišios. Po jų JAV LB-nės Kultūros Tarybos premijų įteikimas ir trisdešimtmečio uždarymas.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

Santa Monikos Amerikos Lietuvių Klubo pirmininkė dr. V. B. Raulinaitienė papuošia ponus Juliją ir Emilį Sinkius, klubo narius ir rėmėjus, jiems surengtų klubo valdybos padėkos pietų proga. V. R. Pluko nuotr.

LOS ANGELES

GRAŽI TRADICIJA

Prieš kelis metus buv. vietos Birutiečių pirmininkės Rūtos Sakienės iniciatyva, čia buvo surengtas pabendravimas iškeliausioms į amžinybę sesėms birutietėms pagerbti. Dabar, tokie renginiai jau virto tradicija, šiais metais toks pagerbimas įvyko sausio mėn. 10 d. Šv. Kazimiero parapijos salėje.

Ant lietuviško kryžium ir gėlėmis papuošto ir lietuviško lino audiniais uždengto stalo stovėjo juodai įrėmintas 19-os mirusių birutiečių sąrašas. Atsilankiusiems tuojuo buvo aišku kokia šio renginio paskirtis ir kokios programos čia galima tikėtis. Ir neapsiriktą. Programa buvo labai rimta, pritaikinta renginio paskirties ir tiksliai įvykdyta.

Pavaduodama sunegalavusią skyriaus pirm. Albertiną Milienę, labai trumpu, bet prasmingu žodžiu pagerbimą atidarė ir toliau vedė vicepirm. Alfa Pažiūrienė.

Prieš pradėdant programą buvo pagerbtos mirusios birutietės, uždegant tris žvakes — geltoną, žalią ir raudoną. Jas uždegė gen. konsulo žmona Janina Čekanauskienė, viešnia iš Chicago — pirmoji šio skyriaus pirmininkė Ona Pulkaunienė ir šių renginių pradininkė Rūta Sakienė. Programos vedėjai paskelbus pavardes, visos trys programos atlikėjos — rašytoja Alė Rūta, solistė Janina Čekanauskienė ir pianistė Raimonda Apeikytė buvo papuoštos dail. A. Variakojienės meniškai pagamintais korsažais.

Meninę programą pradėjo Alė Rūta jautriai paskaitydama "Kelias lyriškas mintis", keturiais savo kūrybos eilėraščiais: Kortų Nameilis, Apie Mirtį, Naujuose Metuose ir Motina. Raimonda Apeikytė su giliu įsi-jautimu ir jai įprastu tikslumu paskambino Čiurlionio Preliūdą ir F. Mendelsson'o Laidotuvių Maršą. Jai nuo pianino nepasitraukus, sce-

noje pasirodė sol. Janina Čekanauskienė, kuri, savo galingu mezzosopranu pagiedojo: Visagali!! — žodžiai D. Mitkienės, muz. St. Maniuskos; Marija Motina Malonės — žodžiai F. Kiršos, muz. Br. Budriūno ir Begalinis Viešpaties Pasaulis — žodžiai B. Brazdžionio, muz. G. Gudauskienės. Visa programą susirinkusieji išklausė susikaupę, šiltai priėmė ir įvertino.

Šis labai trumpas, bet tikrai kultūringas renginys buvo baigtas visiems sugiedant Marija, Marija.

Po to, p. Pažiūrienei pakvietus, dalyviai vaišinosi gausiais (gal pergausiais) birutiečių paruoštais užkandžiais. **Fx.**

• **Lietuvių Fondo balius** įvyks vasario mėn. 6 d. 7 val. vak. Šv. Kazimiero parapijos salėje. Kviečiami visi dalyvauti ir paremti Lietuvių Fondą, kuris puoselėja lietuvišką kultūrą. Šis balius yra gera proga paremti fondą savo stambesne auka. Aukojantiems \$100 arba daugiau duosime 2 garbės bilietus į balių. Aukus ir įnašus galima įteikti bet kuriam L. F. valdybos nariui. Arba pasiųst paštu įždininkui P. Grušui, 5559 Modena Pl., Angoura, Cal. 91301. Bilietus į balių galima įsigyti pas L. F. valdybos narius. Stalus rezervuoti pas J. Čingą — 826-1570, P. Grušą — 889-3111 ir D. Keškelienę 660-1572.

HOUSE KEEPER COOK FOR MIDDLE AGED COUPLE. PERMANENT JOB FOR THE RIGHT PERSON. LIVE IN OR OUT IN THE WINTER. STAY AT THE SHORE WITH US IN THE SUMMER. SALARY, VACATION AND PENSION DEPEND ON EXP. REFERENCES AND PERFORMANCE. PHONE 215-664-0724 AFTER 6:30 P. M. WEEKDAYS AND BEFORE 9 A. M. WEEKENDS. (3-5)

• **OHIO AUTO BODY**, savininkas Jonas Švarcas, 35571 Vine St., Eastlake, Ohio 44094, sąžiningai ir gražiai atlieka visus automobilių taisymo darbus. Iš nelaimės vietos pašaukius, automobilį atitepti į savo dirbtuves ir greitai pataiso. Skambinkite tel: (216) 942-8038 ir viskas bus sutvarkyta.

Kodėl man garbė būti lietuviu?

Lietuvių radijo vandenelės Bostone vedėjai Steponas ir Valentina Minkai praeitą vasarą paskelbė konkursą rašiniui: "Kodėl man garbė būti lietuviu?" Trečią premiją \$100.00 laimėjusio, Amerikoje gimusio ir užaugusio, Perkūno Krukonio iš So. Bostono, Mass. rašiny.

— Tėte, kodėl mano toks keistas vardas ir pavardė? Kodėl aš nesivadinu kaip kiti klasės vaikai — trumpai ir aiškiai — John Brown ar Richard Johnson? — klausia, parėjęs iš mokyklos, sūnelis.

Susimąstiau! Kaip atsakyti šiam dešimties metų žmogui, kad jis suprastų, kokia didi garbė būti lietuviu! Apie ką jam turiu pasakoti: apie kažkada buvusią galingiausią Europoje valstybę — Lietuvą; apie nepaprastos dvasios žmones, sugebėjusius per amžius išsaugoti savą kalbą; apie taip trumpą nepriklausomybės laikotarpį, per kurį buvo atstatyta valstybė? O gal papasakoti apie į Ameriką atvažiavusius lietuvius, kurie, patys skursdami, kūrė parapijas, leido leikraščius ir knygas, steigė draugijas ir organizacijas? O gal papasakoti apie savo tėvus, dirbusius cukraus fabrike, bet išleidusius mane į mokslą? Bet ar supras sūnelis mane?

Prisimenu savo vaikystę, prisimenu, kaip skaudu būdavo vaikų išjuoktam! O, kaip tada nekenčiau savo pavardės!

Prisimenu ir nusišypsau. Dieve, kaip pasikeičiau per šituos metus!

— Kada ir kaip pradėjau domėtis savo kilme? — bandau prisiminti. — Tikriausiai, kai perskaičiau Vandos Sruogienės "Lietuvos istoriją". Man ją "įpiršo" tėvas po vieno mūsų ginčo, man atsisakius kalbėti lietuviškai. Knygą ėmiau nenoro-

mis, nesitikėdamas nieko įdomaus surasti. Pradėjau skaityti ir jau nebegalėjau padėti. Štai kokia yra Lietuva! Kokia įdomi jos istorija. Kokie stiprūs jos žmonės! Kiek tautų būtų galėjusios pakelti šitokį kalbos naikinimą, šimtmečius tęsusį pavergimą? — vis klausiau ir klausiau savęs.

Pirmą kartą ėjau gatve pakelta galva, lyg sakydamas, žiūrėkite, aš esu lietuvis, aš esu tos tautos sūnus!

Nuo to laiko ėmiau skaityti visa, kas buvo susieta su Lietuva. Ir kuo daugiau skaičiau, tuo labiau žavėjasi tuo kraštu. Ypač susidomėjau literatūra. Staiga supratau, kad ne tik didžiosios tautos gimdo gerus rašytojus, bet kad ir lietuviai, nesigėdydami gali didžiulis Kristijonu Donelaičiu, Mikalojum-Konstantinu Čiurlioniu, Bernardu Brazdžioniu, Vincu Mykolaičiu-Putinu... Tai vardai, apie kuriuos kada nors kalbės pasaulis.

Taip tada galvojau, šios nuomonės nepakeičiau ne dabar.

Per tuos metus gerai išmokau lietuvių kalbą, vėdžiau lituevaite ir dabar meilę Lietuvai perduodu savo vaikams. O jie, kaip ir aš, viską pradeda iš pradžių...

Kaip man paaiškinti sūnui? — vis nesiliauju galvojęs. Na bandysiu taip: — Ateik sūnau ir pasakyk: kiek vaikų tavo klasėje gali kalbėti dviem kalbom? Tyli. Vadinas, tik tu. Kiek vaikų klasėje žino, kas toks buvo kunigaikštis Vytautas ar Kęstutis? Ar daug iš jų galėtų papasakoti apie šių didvyrių žygius? Vadinas, sūnau tu žinai daug daugiau negu kiti. Tu žinai dvi kultūras: vieną — Amerikos, o kitą — Lietuvos. Tu daug išmoksti, sūnau, ir tu gali didžiulis. Tu žinai abi kultūras dėl to, kad esi lietuvis. Ir dėl to tu vadiniesi

Šarūnu Krukoniū, o ne John Brown.

Toks mano atsakymas sūnui. O kai jam bus 15, kalbėsiu kitaip. Bus daug tų pašnekėsių, bent iki tol, kol jis galės eiti gatve pakelta galva, sakydamas: — Man didi garbė būti lietuviu.

CLEVELANDO PARENGIMAI

• **SAUSIO 31 D.** Kultūrinė popietė — knygos "Lietuviai Sibire" pristatymas. Rengia Neringos tunto vyr. skautės.

• **VASARIO 13 D.**, šeštadienį, 6:30 v. v. — Lietuvos laisvės vigilija Dievo Motinos šventovėje. Rengia Dievo Motinos parapija.

• **VASARIO 14 D.** 4 v. p. p. Vasario 16-tosios minėjimas DMNP parapijos auditorijoje. Rengia ALT Clevelando skyrius.

• **VASARIO 20 D.**, šeštadienį, Pilėnų tunto Blynų balius Lietuvių Namuose.

• **VASARIO 21 D.** Filmo "Prezidentas Antanas Smetona" demonstravimas ir Vasario 16 minėjimas Lietuvių Namuose. Rengia ALT S-gos Clevelando skyrius.

• **KOVO 14 D.** 12 val. Lithuanian Village Inc. akcininkų ir Lietuvių klubo narių mėtinis susirinkimas.

• **KOVO 20-21 D.** D. Draugo romano premijos įteikimas ir koncertas DMNP parapijos salėje.

• **KOVO 28 D.** Kaziuko mugė.

• **PERKANT IR PARODANT NAMUS** prašome kreiptis į ČIPKUS REALTY, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

• **PATRIA** prekybos namuose, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.

Žalgirio šaulių kuopos šauliai ir šaulės sausio 17 d. buvo susirinkę Clevelando lietuvių namuose informaciniam visuotinam susirinkimui. J. Garlos nuotr.

VASARIO ŠEŠIOLIKTAJAI ARTĖJANT

J. MIŠKINIS

1918 metų Vasario 16-ji diena amžiais lietuviui primins, keldama jos reikšmę ir didingas galias. Toji data mūsų tautos istorijoje įamžinta aukso raidėmis šimtmečius truškinančiai nelaisvei ir kančioms. Jokia priespaulda, jokie persekiojimai Vasario šešioliktosios dienos neišraus iš lietuvių širdžių. Kodėl? Todėl, kad sušvitęs laisvės gyvenimas, pažadino lietuvių tautos jėgas, kurios darė stebuklą.

Lietuvos nepriklausomybės 64 metų sukakties šventė tai ne kas kita kaip lietuviškos sąmonės dideliems žygiams ruošimasis. Žodžiu, tai vis didesnio pasiryžimo ugdymas, tai vis didėjantis pavergtosios Tėvynės gailėstis. Tie visi kai kur užsilikę galgotiški Lietuvos kryžiai sykiu su visa lietuvių tauta liūdi, bet jie ir prisikėlimo laukia, jie neteisybėm galą pranašauja, iš aukštybių okupantam keršto laukia...

Kadaise Amerikos prezidentas Linkolnas, paskelbęs atsisaukimą dėl didžiausio devynioliktojo šimtmečio darbo-vergų išlaisvini-

mo savo dienoraštyje taip parašė: "Savo Dievui pažadėjau tai padaryti".

Lietuvių tauta panašią priesaiką įrašė ne į dienoraštį, bet savo širdyse. Ir kol Lietuvai neatgausim laisvės, nuolat būsim neramūs. Gali griūti mūrai, rūdyti geležis ir pilių akmenys trupėti, bet nė širdies teisūs troškimai. Širdis gali kentėti, liūdėti, laukti ir ryžtis, bet niekad nenurimti.

Kas gi Lietuvą prikėlė? Gal iš didelės meilės mūsų kaimynai pagelbėjo sustiprinti? Deja, taip nebuvo. Lietuvą prikėlė pati tauta, kuri ilgus amžius buvo svetimųjų slopinama, skriaudžiama, sąmoningai laikoma vergovės ir tamsybės pančiuose.

Gamtos gyvenime matom, kad ir mažiausiuose akmenys plyšeliuose prasišverbia kuklūs žolės daigeliai, stebdamiesi į šviesą ir erdvę. Taip ir mūsų tautos praeity, nežiūrint visokių kliūčių, prasimušdavo į šviesą savo dvasios daigeliais; vienur Daukantas, kitur M. Valančius, dar kitur

Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando skyriaus 1982 m. valdyba, kuri š. m. vasario 14 d. DMNP parapijos salėje rengia Vasario šešioliktosios minėjimą. Nuotraukoje sėdi iš kairės: B. Natkevičiūtė, J. Budrienė, O. Jokūbaitienė, A. Mackuvienė. Stovi: Br. Nainys, pirm. A. Pautienis ir K. Karalis.

P. Nasvyčio nuotr.

dr. J. Basanavičius, dr. V. Kudirka, dainius Maironis ir daugelis kitų tautos žadintojų. Jų idaelas buvo lietuviškumas, būti tikrais lietuviais, mylinčiais savo tėvų gimtąją kalbą, ginti lietuviškus reikalus ir aktyviai kovoti dėl Lietuvos laisvės.

Lietuvių tautos tragiškuoju laikotarpiu kaip tik

ir iškilo prieš akis Lietuvos patriarchas dr. Basanavičius didžiųjų darbų nuopelnai ir gyvųjų idėjų sektinį įgyvendinimai. Lietuvos prisikėlimui, spauda anuomet buvo stiprus ginklas dėl Lietuvos nepriklausomybės. Jis AUŠROJE savo raštais ugdė, kovojo dėl lietuviško žodžio minties, dėl tautos savarankiškumo laisvės.

O su Maironiu visa lietuvių tauta dainuodavo: "Nebeužtvenksi upės bėgimo, Ne taip dainuosim kaip ligšiolei, kitas dainuosim dainas"... arba: O tačiau Lietuva tik atbus gi kada: Neveltui ji tiek iškentėjo, kanklių balsą išgirs...

Šios dainos vedė jaunimą kovon dėl Lietuvos nepriklausomybės ir tautos laisvės. Kelių amžių kartos kovojo, kentėjo, į kalėjimusėjo, Sibiran važiavo, garbingai žūdavo dėl lietuviškos minties, laisvės ir geresnės ateities.

Kai atskiras žmogus beaugdamas, visokeriopai bebrėsdamas nori būti laisvas, nepriklausomas, taip ir kiekviena subrendusi tauta nori gyventi politiškai nepriklausomą gyvenimą. Laisvės troškimas yra kiekvienam žmogui įgimtas dalykas. Todėl kiekvienai tautai įgimtas dalykas būti nepriklausoma valstybe.

Sušvitęs laisvės gyvenimas, pažadino mūsų tautos jėgas, kurios darė didelę pažangą. Atbudusios Lietuvos kovotojas pasidarė nemenkesnis už senosios Gedimino, Kęstučio, Vytauto Lietuvos gynėją. Sena karingumo dvasia apėmė Lietuvos sūnų širdis ir jie pergale vainikavo Nepriklausomybės kovą.

Kad ir daug vargo pakelta, daug kančių iškentėta, daug aukų padėta, bet visas tas vargas, visos kančios, visas Lietuvos laukuose pralietas kraujas nunejo veltui. Visos tos aukos

ižiebė laisvės žiburį ir atgaivino apmirusias lietuvių jėgas. Patekėjo aušra ir nušvietė kankinęs Lietuvos erškėčiuotą kelią į laimingą gyvenimą.

Lietuva greit atsistatė,ėjo plačiu pažangos keliu ir džiaugėsi savo dideliais laimėjimais, įveikusi vargus dėl kurių jai teko daug kentėti. Tačiau nelauktai, pačiu Lietuvos žydėjimo metu, prasidėjęs II pasaulinis karas tapo mūsų Tėvynei — Lietuvai skaudžiausia ir didžiausia nelaimė. Mūsų Tėvynė tapo okupuota ir jos vaikams atimta laisvė.

Minint Vasario 16-ją visu rimtumu turime pagalvoti kaip mes, laisvuose kraštuose tebegyvendami galime prasmingiau kovoti dėl Tėvynės išlaisvinimo iš komunistų vergijos ir padėti savo kenčiantiems tautiečiams.

Be to, privalome žinoti, kad Vasario 16 d. minėjimo turinys ir prasmė glūdi ne išorinėse iškilmėse. Tos vertybės turi glūdėti mūsų širdyse. Kova dėl laisvės reikalauja moralinių ir medžiaginių aukų. Vadinas, visi turime būti susikaupę, drausmingi, vieningi ir dirbti su dideliu pasiryžimu dėl Lietuvos prisikėlimo. Gyvenkim tik viena idėja ir vienu pasiryžimu, kad mūsų darbas ir mūsų visokeriopas auka teiktų kuodaugiausia naudą Lietuvai. Su didžiausiu susikaupimu ir pasiryžimu tęskim pradėtąjį darbą dėl mūsų tautos laisvės ligi galutinio laimėjimo. Lietuvos nepriklausomybė nėra žuvusi. Ji tik pavergta, o mes nuo jos atskirti, bet ne amžinai.

Taigi Vasario 16-ji skatina dar labiau stiprinti glaudžius lietuviybės išlaikymo saitus, vienas kitą gerbti ir pasitikėti. Stiprinant tautinę savigarbą, ryžtą, dvasinę aktyvumą, padėsime nugalėti kliūtis siekiant Lietuvai laisvės.

Superior Savings

ASSOCIATION

**MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ
SANTAUPŲ INDĖLIUS**

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki
\$ 100,000.00

**NAUJAS PATARNAVIMAS
ATIDARYKITE SUPERIOR SAVINGS
ČEKIŲ SĄSKAITĄ**

Operacijos atliekamos be jokio mokesčio

Už įnašus mokame 5¼% palūkanų

**PASKOLOS NAMAM IR STATYBAI
ATLIKITE VISAS FINANSINES OPERACIJAS**

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS:

Kasdien nuo 9:30 iki 4:00, penktadieniais 9:30 iki 6:00,
šeštadieniais 9:30 iki 2:30, pirmadieniais uždaryta.

CLEVELANDE IR APYLINKĖJE

IŠ CLEVELANDO JŪRŲ SKAUTŲ VEIKLOS

Š. m. sausio mėn. 21 d. j. v. s. P. Petraičio namuose, Clevelande įvyko jūrų budžių ir jūrų skautininkų bendra sueiga.

Sueigą pravedė j. v. s. VI. Petukauskas, L. S. B. jūrų skautininkų grandies sekretorius ir Clevelando jūrų skautininkų įgulos vadovas, padaręs platų pranešimą apie grandies veiklą ir esamą padėtį.

Po pranešimo buvo diskusijos dėl ateities veiklos. Kadangi jūrų skautininkai be išimties yra ir jūrų budžiai buvo nutarta sueiti į vieną vienetą su jūrų budžiu įgula.

Šis bendras vienetas įeina į L. S. B. Clevelando Vietininkiją, kaip Martyno Jankaus jūrų budžių įgula. Įgulos vadovu išrinktas j. v. s. VI. Petukauskas. Jam tal-

kinti bei pavaduoti sutiko j. v. s. Pr. Petraitis.

Šios M. Jankaus vardo jūrų budžių įgulos tikslas yra remti Clevelando jūrų skautų veiklą.

Jūrų skautų vietininkijai šiuo metu vadovauja j. b.

Lietuvių tremtinių kapinėse Sibire viename paminkle iškaltas toks įrašas: "Mes esame iš gintarų krašto, iš garbingos gimtinės Lietuvos. Kas išskaitys vargus be rašto, ką iškentėjo didvyriai jos."

KUN. DR. JUOZO PRUNSKIO REDAGUOTA KNYGA

LIETUVIAI SIBIRE

dokumentinis leidinys dabarties žmogui ir istorijai, išsakęs ką iškentėjo lietuviai, kai bolševikai okupantai, vykdydami mūsų tautos genocidą, išvežė maždaug kas dešimtą Lietuvos gyventoją bado, Sibiro speigų mirčiai.

Šią knygą Clevelando lietuviams pristatys

Lietuvos gen. konsulas ANICETAS SIMUTIS

**Š. M. SAUSIO 31 D., SEKMADIENĮ, 4 VAL. P. P.
LIETUVIŲ NAMŲ SALĖJE**

Neringos tunto vyr. skaučių rengiamoje kultūrinėje popietėje. Po programos kavutė. Įėjimo auka 3 dol.

Pietums su Lietuvos gen. konsulu Anicetu Simučiu sausio 31 d., sekmadienį, 1 val. p. p. specialiai atidaroma Gintaro valgykla Lietuvių Namuose. Norintieji dalyvauti registruojasi pas A. Petukauskienę tel. 531-3872. Už pasirinktą meniu atsiskaitoma valgykloje.

Visi maloniai kviečiami atsilankyti ir norintieji galės įsigyti šią vertingą knygą.

NERINGOS TUNTO VYR. SKAUTĖS

• Vasario šešioliktosios — 64 metų Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo sukakties minėjimui ALTo Clevelando skyrius intensyviai ruošiasi.

Minėjimas įvyks 1982 m. vasario 14 dieną DMNP parapijos auditorijoje, 4 val. p. p. Prieš minėjimą abiejose lietuvių parapijų šventovėse bus laikomos progai pritaikintos pamaldos. Minėjime kalbės kun. dr. J. Prunskis ir JAV kongresmanas iš Georgia valstijos Larry McDonald, kuris priėmė pakvietimą dalyvauti.

Meninę dalį atliks Clevelando vyrų oktetas Rito Babicko vadovaujamas ir Kuprevičiūtės Kristina ir Ilona — piano ir trimitas.

Visi lietuviai kviečiami dalyvauti mūsų istorinėje šventėje ir paremti auka laisvinimo pastangas.

Minėjimo smulki programa bus paskelbta prieš minėjimą.

ALTo Clevelando
Skyriaus Informacija

• APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį, tel. 531-2211.

AL'S ELECTRICAL

Taisau visus namų elektrinius įrengimus ir taip pat pečius, skalbimo mašinas, džiovintuvus ir kt. Skambinti 585-1809.

šiu. Jaunių kandidatų amžius 7-12 m.

Vietininkija šiuo metu intensyviai ruošiasi Kaziu-ko mugei.

Po sueigos dalyviai buvo pavaišinti p. Petraitienės už ką reiškiamo skautiškas ačiū.

(vp)

• PERKANT IR PAR-
DUODANT NAMUS prašo-
me kreiptis į ČIPKUS
REALTY, 31715 Vine St.,
Willowick, Ohio 44094. Tel.
943-0910.

Praeitą sekmadienį, sausio 24 d., Dievo Motinos parapijos salėje įvyko Clevelando Filharmonijos orkestro simfoninis koncertas. Nuotraukoje poetas Stasys Santvaras, iš Bostono, palydimas orkestro skaito savo išverstą į lietuvių kalbą Aaron Copland Lincoln portretą.

J. Garlos nuotr.

amber studios, inc.

505 East 185 Street;
Euclid, Ohio 44119
Tel. 531-3500

Foto ir paveikslų įrengimas. Originalūs paveikslai, grafika, drožiniai, gintaras, keramika ir... Gauta nauji grafikos darbai iš Vytauto Igno ir Giedrės Žumbakienės bei kitų menininkų.

Galerija atidaryta pirmadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 6 val. vak., antradieniais, ketvirtadieniais nuo 12 iki 9 val. vak. ir šeštadieniais nuo 10 iki 6 val. vak. Uždaryta trečiadieniais.

Rimas Laniauskas, prezidentas
Antanas Kalvaitis, viceprezidentas

MATAS & TURNER REALTY

501 E. 185 St. Euclid, Oh. 44119

(216) 486-2530

RITA MATAS - G.R.I.-BROKER

Certified Appraiser

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

DIRVA

MIRĖ POVILAS
ALŠAUSKAS

Po sunkios ligos š. m. sausio 24 d. New Yorke mirė Povilas Ališauskas, buvęs Korp! Neo-Lithuania vyr. valdybos pirmininkas ir Vliko tarybos narys.

Atsisveikinimas įvyko sausio 26 d. Šalinskienės laidotuvių namuose. Palaidotas sausio 27 d. iš Apreiškimo parapijos bažnyčios.

• "Naujosios Vilties" žurnalo naujasis nr. 14, 160 psl., redaguotas A. Laikūno, jau išėjo iš spaudos ir išsiuntinėtas prenumeratoriams. Prenumeratoriai, kurie pakeitė adresus ir žurnalo negavo, prašomi pranešti savo naują adresą žurnalo administratoriui Br. Kasakaičiui, 7150 South Spaulding Ave., Chicago, Ill. 60629. Tel. (312) 778-7707.

ALTO NAUJI PLANAI IR NAUJI DARBAI

Amerikos Lietuvių Tarybos valdyba sausio 15 d. savo būstinėje Chicagoje turėjo posėdį. Jį pravedė pirm. dr. K. Šidlauskas. Pirmininkui painformavus, nutarta daryti žygių, kad JAV paštas 1983 m. išleistų Dariaus-Girėno pašto ženklą. Specialiu atsišaukimu bus paskatintos lietuvių organizacijos savo laiškais

kreiptis į JAV pašto valdybę, paremiant šį sumanymą.

Dr. K. Šidlauskas painformavo plačią ir sėkmingą Pabaltiečių komiteto veiklą Washingtone, palaikant gyvų ryšius su valdžios įstais ir pareigūnais. Tame komitete lietuviams atstovauja Amerikos Lietuvių Taryba. Nuspręsta šios veiklos finansavimui iš ALTO paskirti 11,285 dol.

Inž. Gr. Lazauskas ir dr. J. Valaitis pranešė apie sausio 10 d. įvykusius sėkmingus pasitarimus Washingtone su Lietuvos atstovu dr. S. Bačkiu ir Lietuvių Bendruomenės atstovais V. Kutkum, inž. V. Izbicku, V. Naku, dalyvaujant ir ALTO atstovui Washingtone dr. J. Geniui, bei dr. D. Krivickui. Sudaryto Pasiuntinybės rūmų restauravimo komiteto pirmininku vienbalsiai išrinktas dr. J. Genys, o atstovu technikiniam reikalams — inž. V. Izbickas. Pasiuntinybės remontui jau gauta aukų \$35,000 iš 28 organizacijų ir daugelio pavienių. Bus sudaryta speciali teisinė ir vajeaus komisija.

ALTO valdybos posėdyje pasveikinti nauji valdybos nariai: Mykolas Pranevičius ir studentų atstovė Ramunė Tričytė. Jiems, su kitų valdybos narių įrašais, įteikta L. Šimučio knyga

"Amerikos Lietuvių Taryba".

Dr. J. Valaitis pateikė tolimesnės ALTO veiklos planų pasiūlymą, apimantį koordinuotą ALTO ir VLIKO pastangas, siekiamą į JAV kongresą praveisti lietuvių atstovą, įjungimą į politinę veiklą mūsų profesionalų, šaukiamą veiksmų konferencijos, finansų telkimą, skyrių organizavimą, informacijos plėtimą visapusišką gerinimą santykių su patriotinėmis organizacijomis. Šio plano svarstymas bus ateinančiame posėdyje.

Nauju ALTO išdininku išrinktas Mykolas Pranevičius, o finansų sekretoriumi Petras Bučas. Išrinkti ALTO komisijų pirmininkai: Sekretoriato — inž. Gr. Lazauskas, Politinės — dr. K. Šidlauskas, Visuomeninės — dr. L. Kriaučeliūnas. Skyrių — T. Blinstrubas, Finansų — M. Pranevičius, Spaudos ir informacijos — kun. J. Prunskis, Teisių ir statuto — dr. J. Valaitis, Namų administravimo — dr. V. Šimaitis. Pirmininkai ateinančiame posėdy pristatys savo komisijų sudėtį patvirtinti.

Posėdy dalyvavo dr. K. Šidlauskas, T. Blinstrubas, dr. L. Kriaučeliūnas, dr. Vl. Šimaitis, dr. J. Valaitis, inž. Gr. Lazauskas, M. Pranevičius, P. Bučas, adv. S. Kuprys, St. Balzekas, Jr., J. Lekas, A. Gabalienė, R. Tričytė, kun. J. Prunskis.

• Biirutės Kožienės pavardė per klaidą buvo praleista Dirvoje Nr. 3, 11 psl. po nuotrauka, vardinant sol. G. Čapkauskienės plokštei leisti komitetą. Ji stovi trečioji iš kairės. Atsiprašome.

LB VIDURIO VAKARŲ APYGARDOS SUVAŽIAVIMAS

LB Vidurio Vakarų apygardoje veikiančių apylinčių valdybų suvažiavimas įvyko sausio 17 d. Jaunimo Centre, Chicagoje.

Atidarė apygardos pirm. Kazys Laukaitis ir į prezidiumą pakvietė iš PLB valdybos Vaclovą Kleizą ir kun. Joną Borevičių S. J., švietimo Tarybos pirm. Juozą Plačią ir Modestą Jakaitį. Taipgi supažindino su kitais apygardos valdybos nariais: sekr. Agne Katiliškyte, išd. Linu Šilu ir Danguole Valentinaite.

Praėjusio suvažiavimo protokola perskaitė sekr. A. Katiliškytė, sklandžiai perduodama suvažiavimo darbų eigą ir svarbesnes kalbėtojų mintis bei nutarimus.

Pirm. Kazys Laukaitis savo trumpame veiklos pranešime iškėlė LB Tarybos narių įsijungimo į apylinkės veiklą reikimą.

Vaclovas Kleiza perdavė PLB valdybos pirm. Vytauto Kamanto sveikinimą. Po to nurodė PLB-nės darbų 3 kryptis.

1. Stiprinti ryšius su kitų kraštų bendruomenėmis,

kaip Australijos, Europos ir P. Amerikos lietuviais.

2. Konkretesnis žvilgsnis į pavergtą kraštą. Užsimota išleisti pogrindžio spaudą.

3. Noras eiti ne vien į plotį, bet ir į gylį. Tad ir buvo įsteigta Lituanistikos kotedra Illinois Circle Campus universitete. Tai išliekantis darbas, kurį istorija įvertins.

Artimesni užmojai, tai Argentinios menininkų koncertai didesnėse kolonijose, stipresnė kultūrinė veikla. Išleidžiama Vinco Liulevičiaus knyga apie išeivijos įnašą, atstatant Lietuvos nepriklausomybę 1918-1919 metais. Sustiprintas Pasaulio lietuvių leidimas. Pietų Amerikos lietuvių suvažiavimas San Paulyje, Brazilijoje, Australijos Lietuvių dienos, tai vis PLB valdybos rūpesčiai.

Pats svarbiausias įvykis tai 1983 m. įvyksiančios Lietuvių dienos Chicagoje, kur tuo pat metu įvyks ir Pasaulio lietuvių seimas, Jaunimo sąjungos kongresas ir dainų šventė. Lietuvių dienų komiteto pirm. dr. Antanas Razma, o seimo organizavimo komiteto pirm. dr. Petras Kisieliūnas, sporto vadovas Valdas Adamkus. Biudžetas gali siekti apie pusę milijono dolerių.

Krašto valdybos vardu kalbėjo švietimo Tarybos pirm. Juozas Plačas. Priminė reikalą paminėti Vasario 16 ir ta proga sutelkti aukų Lietuvos laisvinimo reikalams.

Švietimo reikalai irgi labai aktualūs, nes mokyklų ir mokinių skaičius kasmet mažėja. Apygardos ribose dar veikia 11 lituanistinių mokyklų Lietuvių Bendruomenės uždavinys sustabdyti mokinių skaičiaus mažėjimą.

Šie metai yra sukaktuviniai metai nes jau 30 metų, kaip pradėjo veikti lituanistinės mokyklos o pati Lietuvių Bendruomenė švęs tik 25 metų sukaktį. Apylinkė yra pats svarbiausias Lietuvių Bendruomenės padalinys.

Pirm. K. Laukaitis priminė, kad balandžio 25 dieną įvyks apygardos atstovų suvažiavimas ir naujos valdybos rinkimai, o gegužės 8-9 naujos Lietuvių Bendruomenės tarybos rinkimai. Taipgi priminė laiškų rašymo svarbą senatoriams, kongresmanams ir Baltiesiems Rūmams.

D. Valentinaite priminė socialinius reikalus, ypač kas liečia vyresnio amžiaus lietuvių surašinėjimą, kuris nelabai pasisekė, nes nebuvė tinkamai paruošta tam dirva.

Apie finansinę būklę pranešė apygardos išdininkas L. Šilas.

Vėliau keletas klausimų buvo išdiskutuota. O viso suvažiavimo susumavimą ir įvertinimą pateikė M. Jakaitis.

(aph)

Aukos Dirvai

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai paremti aukojo:

A. Stašaitis, Detroit 3.00
Ed. Leleiva, Richmond Hill 5.00
R. Pažemėnas,
Burlingame 10.00
P. Indreika, Pacifica 3.00
J. Adomaitis, Canadaigua 3.00
J. Žemaitis, Hot Springs 10.00
A. Voketaitis, New Haven 5.00
A. Velyvis, Denver 3.00
P. Dalinis, St. Petersburg 8.00
K. Vaičieliūnienė,
Cleveland 10.00
P. Dargis, Pittsburgh 25.00
P. Milašius, Cleveland .. 3.00
A. Rimba, Sterling Hts. .. 3.00
M. Augutis, Rockford 5.00
S. Pakauskas, Toronto .. 1.64
J. Rukšėnas, Los Angeles 3.00
V. Jokūbaitis, Euclid 8.00
P. Valaitis, Great Neck .. 3.00
S. Rydelis, Cleveland 3.00
A. Lingis, Detroit 3.00
Dr. E. Juodėnas,
Cleveland 10.00
O. Trečiokienė, Largo .. 3.00
Br. Tarutis, Willowick .. 3.00
Prel. J. Kučingis,
Los Angeles 33.00
F. Masaitis, La Mirada .. 8.00
V. Misiūnas, Elizabeth .. 8.00
V. Šimaitis, Coeur d'Alene 3.00
ALT S-gos Los Angeles
skyrius 10.00
J. Yurkus, Toronto 3.00
L. Pollock, Houston 10.00
K. Siliūnas, Flushing 13.00
V. Sirutis, Los Angeles .. 8.00
St. Skorupskas,
Bloomfield 2.00
T. Blinstrubas, Chicago .. 13.00
St. Rodžiūnas, Omaha .. 3.00
P. Guobys, Toronto 3.00
Br. Michelevičius, Sarasota 8.00
Dr. P. Atkočiūnas, Cicero 8.00
K. Miklas, Plainview 3.00
Dr. J. Sandargas,
Ormond Beach 8.00
J. Vedeigys, Chicago 8.00
E. Andrašius,
Chesterland 3.00
O. Mikulskienė, Cleveland 8.00
St. Gudauskis, Chicago .. 3.00
J. Talandis,
Olympia Fields 8.00
L. Juodikis, Chicago 8.00
Prof. R. Vaišnys,
Mt. Carmel 5.00
K. Vilimienė, Novelty .. 8.00
J. Lapinskas, Chicago 8.00
Pr. Lekutis, Fruitport .. 3.00
Ed. Milkus, Detroit 3.00
P. Ausiejus, Centerville .. 3.00
A. Mackuvienė, Euclid .. 8.00
M. Jason, Greenwich 8.00
E. Litvinas, Chicago 5.00
O. Daškevičienė, Chicago 8.00
A. Meilūnas, Australija .. 8.00
H. Stasas, Cleveland 3.00
V. Civiškas, Juno Beach 33.00
P. Druskis, Flint 3.00
P. B. Varkala, Anglija .. 29.50
Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

• OHIO AUTO BODY, savininkas Jonas Švarcas, 35571 Vine St., Eastlake, Ohio 44094, sąžiningai ir gražiai atlieka visus automobilių taisymo darbus. Iš nelaimės vietos pašaukius, automobilį atitepmia į savo dirbtuves ir greitai pataiso. Skambinkite tel. (216) 942-8038 ir viskas bus sutvarkyta.

Korp! Neo-Lithuania filisteriui ir buv.

valdybos pirmininkui

POVILUI ALŠAUSKUI

mirus, broliui IZIDORIUI su šeima, giminiams

Lietuvoje, kolegoms ir pažįstamiems

reiškiamo užuojautą

Korp! Neo-Lithuania
New Yorke
valdyba ir filisteriai

A. A.

vet. dr. KONRADUI KARNAUSKUI

netikėtai mirus, jo žmonai ir šeimai reikiam

giliausios užuojautos ir kartu liūdim

Jokūbas ir Danutė
K r e g ž d e s
iš Cincinnati, Ohio